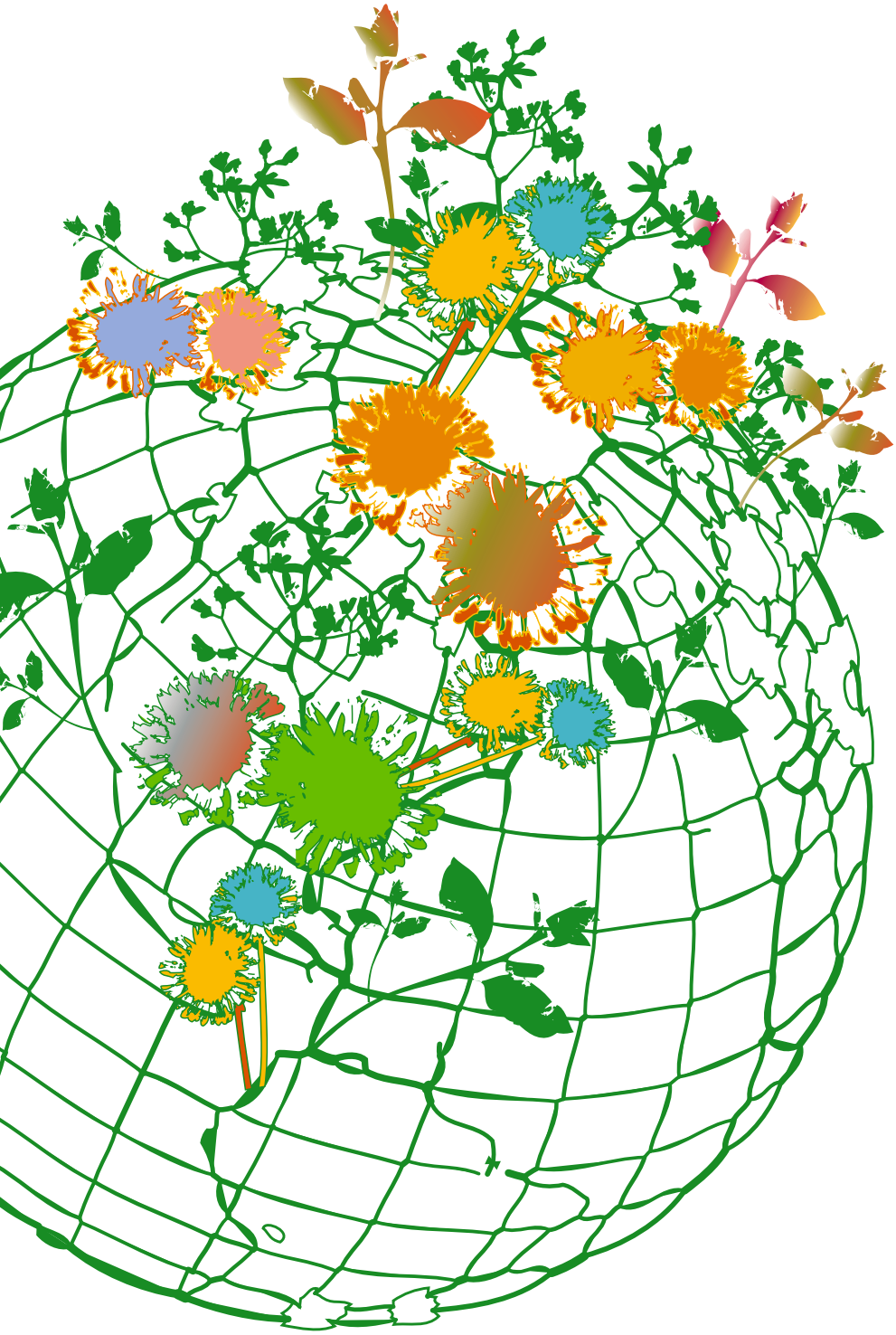
Tips

för att förändra världen

Innehåll

- Kollekter, förbön och församlingsblad
- Orättvis fotboll/
  Tips för att spela orättvis fotboll
- Globalvecka för barnen/
  Tips för Globalveckan
- Verktyg för ungdomar – Uppdrag global/
  Tips för globalt arbete med konfirmander
- Frivilligt arbete för rättvis handel/
  Tips om ni vill använda Rättvisemärkt
- Använd medborgarmakt och påverka kommunen/
  Tips för att använda medborgarmakt
- Samarbete styrka i rättvisearbetet/
  Tips för att arbeta med rättvis handel
- Från värdshus till världshus/
  Tips för en församling med världsvid utblick
- Sång ger hopp, styrka och nya perspektiv/
  Tips på allsångsgudstjänst
- Förbön och ljuständning på världsaidsdagen/
  Tips på aktiviteter i samband med världsaidsdagen
- Dans förändrar och vidgar vyer/
  Tips för dig som vill veta mer om Heliga danser
- Vänförsamling ger andra perspektiv/
  Tips om ni vill ha en vänförsamling
- 1 % till internationellt solidaritetsarbete/
  Tips för 1 % arbetet
- Utbyte, utbildning, utmaningar/
  Tips för utbildning tillsammans med vänstift
- Fungerar bibelläsning i Sverige?/
  Tips för bibelläsning utifrån sin livssituation
- Att döpas in i den världsvida kyrkan/
  Tips på möjligheter att knyta dopet till den världsvida kyrkan
- Lokala resurser i internationella gruppen/
  Tips om ni vill arbeta i en internationell grupp
- Internationell diakon inspirerar andra/
  Tips för församlingens internationella diakoni
- Gemensamt projekt genomsyrar församlingen/
  Tips om ni vill jobba med projekt
- Fredagsmys och däckbyte/
  Tips på insamlingsaktiviteter
- Internationell grupp tiodubblade resultatet/
  Tips på insamlingsaktiviteter

Texterna i mappen är skrivna av olika författare.
För texter som saknar underskrift svarar Eva Berglund.
Informationsservice 018-16 96 00 eller info@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se
Produktion Intellecta, 2007-24599

Bara en vattenpuss
vill jag vara
och spegla himlen!

Dom Helder Camara, ur "Tusen skäl att leva"

Kan vi spegla hopp i en värld som ibland känns så hopplös? Kan vi vara bärare av framtidstro? Kan vi vara med om att förändra världen?

Javisst, det handlar mest om att se att vi är en del av något stort. Att många vattenpussar tillsammans kan spegla en stor himmel.

Vi är många som drömmer om en bättre värld, vi är många som bär ett engagemang – i smått och i stort. Ibland kan det vara viktigt att påminnas om detta. Att vi alla behövs och att det är tillsammans vi skapar hopp och framtidstro. Vi ser problem som utmaningar, tillsammans hittar vi lösningar.

Svenska kyrkans internationella arbete är en central del av kyrkans verksamhet. Här får vi aktivt engagera oss i världens stora överlevnadsfrågor, här får vi känna att vi är en del av en världsvid kyrka. Vårt lokalkontor heter Svenska kyrkan i Stenstorp, Vittangi eller Mönsterås... eller var vi nu bor.

Den här mappen är en praktisk idésamling. Den får gärna växa med ständigt nya idéer, hör av dig om du vill bidra. (info@svenskakyrkan.se) Alla kan vi göra något, enskilt eller tillsammans. Be för vår värld, skramla bössa, avsätta en procent av budgeten till internationell mission eller diakoni – eller starta en världsbutik.

Tillsammans förändrar vi världen – tillsammans speglar vi himlen!

Dans förändrar och vidgar vyer

Heliga danser kan vara en källa till helande och dansen kan återupprätta, befria och ge kraft. Det fick en grupp som deltar i Heliga danser i södra Sverige uppleva på en resa i Indien. Dansledare Pia Lamberth berättar.

Dans är ett självklart inslag i vardagen i hela Indien. När man tänker på Indien i kombination med dans är det antagligen den klassiska indiska dansen, det raffinerade, detaljutarbetade dansdramat med sin tekniska fulländning i miner, gester och rörelser, man associerar till. Vi upptäckte en levande danstradition långt utöver vad vi kunnat föreställa oss – och använd på många oväntade sätt. Antalet danser är kanske inte så överväldigande, men deras del i livets alla aspekter, deras kraft och den kraft de självklart också tillerkänns, var imponerande.

Dansen är en levande folklig kultur. Traditioner som upplevs som meningsfulla kraftkällor håller sig vid liv. Dans genomsyrar vardagen i Tamil Nadu, från de ständigt påslagna tv-apparaternas eviga dansfilmer till de klassiska dansdramernas ganska allmänt kända rörelsespråk och handling till de folkliga danserna som dansas av alla i allehanda sammanhang.

Kraftfullt verktyg

Danser betraktas – och används – idag av många som ett kraftfullt verktyg för att förändra liv. Danser helar, återupprättar, frigör, befriar, medvetandegör och ger självkänsla. Vår resa ledde oss till många skilda dansplatser, bland andra ett kvinnoprojekt i Chennai riktat mot kvinnor i slummen och ”hushållsarbetare”, ett hem för utblottade kvinnor och skola för deras barn i Karunagarapuri, och TRUPA hjälpcenter i Tiruppatur.

På skolor, teologiska seminarier och högskolor, och i hjälpprojekt av skilda slag används dansen som ett verktyg för att höja medvetenheten. Traditionellt dansar man till sång, endera unisont eller med försångare där alla faller in i refrängen. Alla kan danserna och sångerna handlar om kvinnors kraft och värde, en änkas rättigheter, ekologi, hur man undviker syfilis och aids, vikten av att kunna läsa och skriva. Med sång och dans kan man förmedla sitt budskap på ett sätt som alla deltar i från början i en by eller grupp. Dansen har kraft att förändra, och det är man medveten om i Indien, i alla fall i Tamil Nadu.

Internationella perspektiv

Jag har arbetat mer än tio år med Heliga danser, som ledare såväl som dansledarutbildare. Jag ger kurser och seminarier över hela landet, men har min bas och mesta verksamhetsområde i Skåne.

Vi som arbetar med Heliga danser, och vi är många i många församlingar, är en del av den internationella verksamheten. Vårt arbete handlar om danser och musik från många kulturer och religioner, med ett tidsperspektiv mellan tusentals år gamla fram till alldeles nya.

Genom heliga danser får vi kunskap om kulturell, religiös och politisk historia såväl som symbolspråk och traditioner.

Detta är ett internationellt arbete som både vidgar vyerna för dem som sökt sig till danscirklarna och ger många goda anknytningspunkter till andra grupper inom och utom församlingarna. Dans är ju ett universellt språk och i många kulturer betydligt mera centralt för religionsutövning och umgänge än i den svenska.

Hemlandet i kroppen

De äldsta danserna som lever kvar är tusentals år gamla, gemensamhetsdanser, cirkeldanser och långdanser där alla är med. De lever främst hos de folk som inte har ett hemland. Dans och musik blir ett sätt att behålla sitt hemland där det inte kan förloras – i kroppen. Till exempel judiska, armeniska, romska, kurdiska och pontiska danser.

Pia Lamberth

Det här bladet ingår i mappen ”Tips för att förändra världen” från Svenska kyrkan

Tips för dig som vill veta mer om Heliga danser

Danscirklar finns i många församlingar. Det varierar hur församlingarna utnyttjar denna resurs.

Pia Lamberth är en resurs och kan också ge tips på folk runt om i landet som arbetar med Heliga danser. Kontakta Pia, pia.lamberth@sensus.se

En bra länk med mycket information är **www.heligadanser.info**

Litteratur i ämnet

Att dansa i cirkel – handbok för dig som arbetar med Heliga danser, Pia Lamberth, 1997, Sensus

Cirkelns kraft (en uppdatering av Att dansa i cirkel), Pia Lamberth, 2005, Sensus

Från Dansplatsen – en bok om Heliga dansers 10-årsjubileum i Skåne-Blekinge, Anne Meer, 2004, Sensus

Heliga danser som rit och bön, Maria Rönn,1997, Verbum

Att döpas in i den världsvida kyrkan

Kyrkoårets första dag – första advent – var min sista söndag i Swaziland. Avslut efter fem år. Början på ett liv i Sverige. Den sista söndagen som var den första döpte jag Zahara. En ofantlig glädje att få förmånen att döpa henne. En tös med namnet Zahara. Född i Swaziland med en dansk mamma uppvuxen i Afrika och en haitisk pappa uppvuxen i USA. Global känsla i det lokala.

Zahara och hennes dop förkroppsligar för mig bilden av den världsvida kristna gemenskapen. I den stunden förlorade tid och rum sin betydelse. Det var i den lutherska kyrkan i Mbabane klockan halv nio söndag morgon, hundra människor från hela världen. Ett flertal nationaliteter, många språk, varierande hudfärger, ett antal samfundstillhörigheter – vi representerade delar av Kristi kropp. Vi var sinnebilden för Pingsten och kyrkans födelse. Texter lästes på olika språk. Dikter proklamerades på kulturellt vis. Brev från faddrar på andra sidan jordklotet fanns med och lovade ansvar och livsmedvandring. Allt detta för ett barn, nåden i dopet.

Människovärde genom solidaritet

Döpt in i Kristus, med Kristus och för Kristus. Att vara Guds barn och älskad av Gud. Vi är Kristi kropp i världen. Alla är vi delar av den kroppen. Vi är hans ögon, öron och händer, fötter och ben. Vi förkroppsligar Kristus på jorden, i världen.

Så är det i Sverige och så är det i världen. Här accentueras en annan betydelse av dopet som världsvid gemenskap: icke-diskriminering och solidaritet. Eller som Paulus säger det ”Är ni döpta in i Kristus har ni också iklätt er Kristus. Nu är ingen längre jude eller grek, slav eller fri, man eller kvinna. Alla är ni ett i Kristus Jesus” (Gal 3:27–28). Dopet är en sakramental handling som inte tolererar människoförakt!

Samhörighet och tillhörighet

De flesta kyrkor och samfund erkänner ett enda dop, även om det utförts av och inom ett annat samfund. Vi döps en gång och den stunden har en livsavgörande livsvaraktighet.

Som präst i Sverige har det för mig varit avgörande att vid varje dop betona den världsvida gemenskap som den döpte döps in i. Vi människor är välsignade att delta i ett Guds rike på jorden här och nu. Organisationen kyrkan är endast ett tecken av många på den gemenskapen.

De flesta i Sverige kan förstå vad som menas när jag vid dopet säger: När du Anna som nu är nydöpt reser exempelvis till Kina och möter människor som är döpta där då hör ni ihop. Vi ser olika ut, talar olika språk, klär oss på olika sätt. Mycket är annorlunda men döpta är vi och hör ihop gör vi – i Kristus, i Kristi kropp. Vi är som trädet, grenar med olika form och längd; men vi växer där för att roten till trädet är Kristus. En självklar tillhörighet i Kristi kyrka.

Gud tilltalar människan: ”Var inte rädd, jag har friköpt dig, jag har gett dig ditt namn, du är min” (Jes 43:1b). I dopet nämns Kristi namn och mitt namn: vi hör samman.

Kristus själv döptes med vatten och Helig Ande. Vi döps med vatten och Helig Ande.

Den Heliga Ande är vår inspiration, kraft och även tröst när det behövs. Hon är vår hjälpare i relation till Gud och till medmänniskor. Hon talar in i oss om Guds närhet redan nu och ännu inte, både i Sverige och i världen.

Att ha fått del av den Heliga Ande är att leva ett liv i kärleksfull solidaritet. Att gå in i solidaritet med världen och därmed dela livsöde och livsvillkor. Gemenskap med Gud, med medmänniskan och med mig själv.

Gunilla K Hallonsten

Det här bladet ingår i mappen ”Tips för att förändra världen” från Svenska kyrkan

Tips på möjligheter att knyta dopet till den världsvida kyrkan

- Ta upp kollekt vid dopet eller i den gudstjänst som innefattar ett dop, till internationellt arbete. Gärna med anknytning till internationella vänrelationer, eller specifika projekt om utbildning, församlingsbyggande eller liknande.
- Dopbevisen kan innehålla någon text och eller bibelord kring att vi döps in i den världsvida gemenskapen.
- Vid förbön kan ljus tändas för dopbarnet och faddrar och för en relation som församlingen har till internationellt arbete, eller till människor som kommit att betyda något för församlingen i andra delar av världen. Det kan också tändas ljus för fred i länder som vi vet är drabbade av krig.
- Firande av dopdagen. Döpta under året bjuds in till Trettondagen, Trefaldighetsdagen eller FNdagen, för att påvisa världsvidheten i dopet. Dessa tre dagar är dagar av internationellt arbete/mission.
- Vykort, ett litet träkors från Latinamerika eller pärlarbete från Afrika, lämnas till nydöpt eller senare vid församlingens firande av årets döpta, eller till konfirmander när någon i konfirmandgruppen döps. Till det en text med en programförklaring om att vi hör samman.
- Om dopet sker i söndagens gudstjänst kan församlingens kör sjunga sånger med internationell prägel. Om dop vid separat gudstjänst kan kören eller delar av kören bjudas in att delta och sjunga.
- Någon av de psalmer som väljs till dopet kan ha internationell prägel, eller tala om den världsvida kristna gemenskapen.
- Bjud in dem i stiftet som varit volontärer eller ung i världsvida kyrkan att delta vid dopgudstjänst. De kan överlämna dopljus eller läsa något bibelord, och säga något om att de som volontärer varit tecken på det utbyte som finns i den världsvida gemenskapen och vad deras intryck varit.
- Kyrkkaffe i samband med dopgudstjänst och försäljning av rättvisemärkta varor.
- Kyrkans unga kan engageras i det internationella arbetet, vid dopgudstjänst och även i doppastoralen.

Mer tips kan Gunilla Hallonsten ge, herman.gunilla@comhem.se

1% till internationellt solidaritetsarbete

Hur får man kyrkorådet att ge en procent av församlingens snäva budget till Svenska kyrkans internationella arbete? Och hur får man alla att inse poängen med det?

Ett sätt som vi i Uppsala prövade med framgång var att börja i den egna politiska nomineringsgruppen. Vi föreslog inför kyrkovalet 2001 att vi skulle driva ”1 %” som profilfråga i valet på alla nivåer. Som argument framhöll vi att många anger att kyrkans internationella arbete (diakoni) är ett viktigt skäl till att vara medlem i Svenska kyrkan. Vi sa också att Svenska kyrkan är del av ett enormt stort nätverk med lokala förankringar i alla världsdelar.

Min nomineringsgrupp vann stort i Uppsala 2001 och har en klar majoritet bland annat i min församling, Helga Trefaldighet. Kyrkorådet antog vårt förslag och beslöt att ge en procent av församlingens totala budget till Svenska kyrkans internationella arbete. Det nya kyrkorådet har sedan enhälligt beslutat att fortsätta under kommande budgetperiod. Alla är mycket engagerade i det!

Nationell nivå

Efter samråd med Svenska kyrkan på nationell nivå beslutade vi hur vi ville fördela vårt bidrag genom projekt som redan var på gång och som behövde medel. En tredjedel går nu till koptiska kyrkan i Egypten för socialt utvecklingsarbete. En tredjedel går till arbetet bland aidsoffer i Afrika och en tredjedel till diakonalt arbete i Svenska kyrkans utlandsförsamlingar. Utöver de direkta bidragen samlar vi in kollekter och har ett utbyte på det personliga planet. Vi har också en vänförsamling i Tarttu i Estland.

Personliga kontakter

För oss var det naturligt att stödja ett projekt i Egypten. Sedan mitten av 90-talet har vi upparbetade personliga relationer med den koptisk ortodoxa kyrkan. Många därifrån har besökt oss och många från oss har varit där. Hösten 2006 var fyra unga medhjälpare i vår församlings konfirmandarbete på studiebesök i Egypten tillsammans med vik. kyrkoherden och vår ungdomspräst. De besökte då förstås också det projekt som hittills fått vårt bidrag via ”1 %”, en skola för funktionshindrade ungdomar. Resan var en del i ett ”Koptiskt ungdomsprojekt” som vunnit gehör i kyrkorådet. Förslaget kom från församlingens Internationella kommitté som består av ledamöter från kyrkorådet, anställda och frivilligt engagerade. Projektet handlar om att skapa gemenskap och att utbyta erfarenheter mellan ungdomar i våra olika kyrkor. Konfirmandmedhjälparna fick ansöka skriftligt om att få vara med i projektet och utsågs efter intervjuer. Nu är de med och planerar för fortsättningen, då ungdomsledare från Egypten inbjuds till vår församling.

Barn och ungdomar

Koptiska kyrkan i Egypten är i medlemstal lika stor som Svenska kyrkan men lever som minoritet i en trängd och isolerad situation. Kyrkan har ett omfattande socialt arbete samt en vital ungdomsverksamhet som i praktiken täcker in alla barn och ungdomar. I mötet mellan våra kyrkor sker ett spännande utbyte av idéer och erfarenheter där vi kan lära av varandra. Att ge pengar via ”1 %” för att täcka deras materiella behov är en sak. En annan är vårt gemensamma behov av ömsesidig kontakt och behov av utmaningar och fördjupning.

Stiftets 1% mål

Uppsala stift arbetar också för solidaritetsprojektet ”1%”. Målet för 2003–2006 var att minst 80 procent av stiftets församlingar skulle avsätta minst en procent av medlemsavgifterna till internationellt bistånd i sin budget. Våra biskopar har aktivt stött arbetet och skrev gemensamt till församlingarna inför budgetarbetet 2005, bland annat följande: ”Med en krympande ekonomi finns risken att fokus hamnar på organisationens och strukturernas egen överlevnad. Samtidigt är vi medvetna om att kyrkan inte finns till för sin egen skull utan för världens liv”. Den insikten tror vi att vårt kyrkoråd har fått en glimt av och ser poängen med!

Karin Hollmer

Tips för 1% arbetet

1. Satsa på nomineringsgrupp/parti
Nomineringsgrupper/partier i Svenska kyrkan har program för internationell solidaritet. Anslut dig till en lokal grupp eller parti och försök påverka det sammanhanget.

Skriv en motion till det lokala årsmötet, särskilt det år kyrkovalet hålls. Nästa val sker 2009.

Skriv en personlig motion om ”1%” och hämta förslag till motiveringar från partierna/gruppernas aktuella webbsidor.

2. Satsa på det lokala kyrkorådet
Ge dig till känna om du inte redan finns med i kyrkorådet i din församling. Ställ upp som kandidat inför nästa kyrkoval. Om ditt parti/grupp inte får eller redan har majoritet i rådet kan man försöka skapa allianser mellan personer eller grupper som vill driva kyrkans internationella solidaritetsarbete.

3. Satsa på en Internationell grupp
Föreslå kyrkoherden eller kyrkorådet att skapa en Internationell grupp i församlingen, om det inte redan finns en sådan. Där kan både anställda, förtroendevalda och ideellt engagerade i Svenska kyrkans internationella arbete mötas för att driva frågor och arbeta praktiskt tillsammans.

Förankra 1% målet i den Internationella gruppen.

4. Utveckla de internationella kontakter ni redan har
Församlingen har kanske redan kontakter i olika länder. Se om det finns någon koppling till något projekt som förvaltas av Svenska kyrkan på nationell nivå. På www.svenskakyrkan.se eller info@svenskakyrkan.se kan man få besked och förslag på projekt. Låt sedan Internationella gruppen ge förslag till kyrkorådet till vad församlingens bidrag ska gå.

5. Skicka bidraget via Svenska kyrkan på nationell nivå
Det ger en väldig trygghet för alla parter om bidraget kanaliseras via Svenska kyrkans utbetalningsrutiner där det finns både uppföljning och kontrollfunktioner. Man har också en försäkran om att projektet är bra och är förankrat i den lokala kyrkan eller i en seriös organisation. Skulle din församling inte kunna eller vilja fullfölja utbetalningarna finns ändå en möjlighet att mottagarna får sina pengar via Svenska kyrkan.

6. Skapa vänskap över gränserna
Fundera över hur ni kan utveckla de personliga kontakter ni har med personer och kyrkor i andra länder. Att skicka pengar är bra, men att utveckla personliga relationer kan vara ännu bättre. Tänk särskilt på de unga i er församling!

Karin Hollmer, Internationella kommittén, Helga Trefaldighets församling i Uppsala
karin.hollmer@svenskakyrkan.se
Läs mer om 1%projektet på www.svenskakyrkan.se/uppsalastift

Frivilligt arbete för rättvis handel

I Södertälje-Tveta församling är det många som vill arbeta ideellt för kyrkan. I Världsbutiken, som verkar för en rättvis handel, arbetar ungefär 20 frivilliga.

Frivilliga medarbetare är en självklarhet i församlingen. De själva och deras arbete betyder mycket för bilden av kyrkan.

– Öppenhet och delaktighet är jätteviktigt, säger Annika Huldt, församlingskonsulent och frivilligsamordnare i Södertälje-Tveta.

Världsbutiken ligger i församlingsgården i Södertälje centrum. För de frivilliga betyder den sociala kontakten och vetskapen att de gör nytta mycket.

– Intresset för att arbeta ideellt ökar. Fler och fler kommer och frågar om de kan hjälpa till, säger Lennart Granath som är frivillig i Världsbutiken.

Världsbutiken startades 1998 som ett ekumeniskt samarbete mellan Svenska kyrkan, Missionskyrkan, Baptistkyrkan och EFS för att främja rättvis handel.

Resa över hela jorden

För den som besöker Världsbutiken väntar en resa över hela jorden: kaffe från Mexiko, choklad från Afrika och Latinamerika, te från södra Afrika och Sri Lanka och barnleksaker från Madagaskar, Sri Lanka och Pakistan. Allt i en färgkavalkad som omfamnar hela rummet.

I en världsbutik säljs hantverk och livsmedel från småskaliga producenter i mindre kooperativ, företag och organisationer i Asien, Afrika och Latinamerika. Försäljningen av varorna bidrar till en rättvis handel. Målet är att ge småskaliga producenter drägligare levnadsförhållanden.

– Det känns stimulerande och meningsfullt att få vara en aktiv del i Världsbutiken. Både att möta kunder och att ha en relation till människor i producentländerna, säger Lennart Granath som varit med sedan starten.

Världsbutikens besökare är ofta yngre par, äldre pensionärer och människor som vill köpa presenter. Hyllorna svämmar över med allehanda trevliga gåvor. På klädgalgarna vid ingången hänger kläder och handväskor i finaste kvalitet.

– Kryddor, kaffe och choklad säljer vi mycket av, säger Anita Andström, frivillig sedan flera år tillbaka.

I butiken har församlingen även sin bokförsäljning. Lennart Granath och Anita Andström sitter båda med i styrelsen och arbetar ungefär en dag per vecka i butiken. Många av Världsbutikens frivilliga är aktiva även i gudstjänster och deltar i informationsprogram i olika församlingar. Frivilligarbetet är uppbyggt helt på ideella krafter. Verksamheten styrs via styrelsen som väljs vid årsmötet och det finns ett schema för tjänstgöring. De frivilliga kan, inom sina områden, påverka församlingens planeringsarbete.

Bra kunna handla rättvist

– Man väljer själv den tid man har möjlighet att vara i butiken eller följa med ut på program. Vid jul brukar ett presentkort från butiken delas ut som tack till medhjälpare, berättar Margareta Bengtsson.

Margareta Bengtsson är utsedd av kyrkoherden att vara Svenska kyrkans representant i styrelsen. Hon sköter administrationen och är ibland med vid program i församlingar.

– Många som kommer för att handla tycker att det är bra att det finns någonstans där man kan handla rättvist och på så vis bidra till att andra får det bättre, säger Margareta Bengtsson.

Världsbutikens 20 frivilliga kommer från olika församlingar. Många är pensionärer och vill göra en insats.

– Frivilligarbetet betyder mycket för kyrkan och visar på gemenskap och delaktighet, säger Margareta Bengtsson.

Annika Huldt poängterar att det är ett samspel från bägge håll.

– De frivilliga får sin ”utbildning” i trosfrågor genom att delta i gudstjänster och samtalsgrupper. Och de visar på kyrkans öppenhet, att alla behövs, säger hon.

Mary Juusela

Det här bladet ingår i mappen ”Tips för att förändra världen” från Svenska kyrkan

Tips om ni vill använda Rättvisemärkt

- Beställ kaffe och te till församlingen. Sortiment hittar du på Rättvisemärkts hemsida.
- Servera alltid Rättvisemärkt när ni ska dricka kaffe och te.
- Bjud på kaffeprovning i vapenhuset efter gudstjänsten.
- Sätt upp skyltar som visar att ni serverar Rättvisemärkt.
- Skaffa ett diplom när ni använt Rättvisemärkt ett tag.
- Skriv om Rättvisemärkt i församlingsbladet.
- Laga Rättvisemärkt smoothies med konfirmanderna.

Verktygslåda för församlingar som vill handla med omsorg
Mer inspiration och material om Rättvisemärkt finns i en Verktygslåda på nätet. Där finns tips både för nybörjare och erfarna Rättvisemärktanvändare. www.svenskakyrkan.se

När du köper rättvisemärkta varor bidrar du till att:
- arbetare och odlare får skäligt betalt för sitt arbete.
- barnarbete motverkas.
- ekologiskt odlande uppmuntras.
- organisationsrätten och demokratin främjas.
- diskriminering på grund av kön, hudfärg och tro motarbetas.
- varor med god smak och av hög kvalitet produceras.

Rättvisemärkt är en etisk och social varumärkning med fokus på mänskliga rättigheter för producenter i fattiga länder.

Rättvisemärkt består av en förening med 20 medlemsorganisationer och ett bolag.
Svenska kyrkan är en av medlemsorganisationerna och äger bolaget tillsammans med LO.

Läs mer på www.rattvisemarkt.se

Från värdshus till världshus

Mitt i Stockholm ljuder en liten kyrka av psalmsång på söndagskvällar. Det lokala och globala flätas samman i sång, bön och samtal.

I ett litet hörn av världen, insprängd mellan de vackra byggnaderna på Sabbatsbergsområdet i närheten av Vasaparken i Stockholm, ligger Sabbatsbergs kyrka. Sedan 1700-talet har människor samlats i den lilla träbyggnaden. Ursprungligen byggd för att fungera som värdshus, men i mitten av 1800-talet byggdes den om till kyrka. Många förundras över de olika verksamheter som inrymts i huset genom åren.

Psalmsångsgudstjänster

Idag firas regelbundet gudstjänster. Det särskilda signumet är folklighet, fest och delande. Festligast av alla är de psalmsångsgudstjänster som äger rum några söndagskvällar per termin. De här sammankomsterna har utvecklats till en glädjens mötesplatser för många. Lokala nätverk kring Odenplan som tidigare varit åtskilda eller inte känt till varandra möts för att dela liv, glädje, sång, samtal och eftertanke.

Psalmsångsgudstjänsterna kännetecknas av kreativitet, spontanitet och lekfullhet – kanske skulle man kunna säga en välsignad ofärdighet. Grundstrukturen är handbokens veckomässa, men har utvecklats till en levande workshop. Gudstjänsten har blivit till ett tydligt uttryck för vad som händer i en grupp människor där evangeliet delas snarare än förmedlas, där gudstjänsten är något som uppstår i stunden i en otvungen och lekfull gemenskap med varandra.

Alla bidrar på sitt sätt

Ryggraden i gudstjänsterna är den underbart brokiga samling av både amatörer och professionella musiker som leds av Anders Forsslund. Om man har ett instrument och vill vara med och spela är det bara att dyka upp en timme innan gudstjänsten då ”uppvärmningen” av psalmsångsorkestern börjar. I gudstjänsten står vi upp och sjunger. Musiken och sången inspirerar till att våga utforska den goda kraftfullhet och glädje som finns nedlagda i var och en.

I gudstjänsten reflekterar vi kring någon av evangeliebokens texter för veckan. Tankar, känslor och åsikter bryts mot varandra. Tillsammans med sång, bön, nattvard väcks glädje och livslust. Psalmsångsgudstjänsterna har blivit till ett sammanhang där kyrkans lokala och globala sammanhang flätas samman. Det blir tydligt i förbön och förkunnelse, men också genom kollekten som tas upp till Svenska kyrkans internationella arbete. I psalmsångsgudstjänsten har man valt att kollekten ska gå till arbetet för att stoppa spridningen av hiv och aids.

Kyrkan ett kitt

Den subkultur som byggts upp i och kring dessa gudstjänster påminner om att kyrkan är ett kitt som binder samman människor lokalt och dessutom sträcker sig över hela världen. I psalmsångsgudstjänsten talar vi om kyrkan som ett pulserande blodomlopp som ständigt syresätts av människor som delar tro, liv, erfarenheter, kärlek, tvivel, sorg, glädje och resurser av olika slag med varandra.

I ett litet hörn av världen fanns en gång ett värdshus. Idag har Sabbatsbergs kyrka blivit till ett världshus.

Ewa Lindqvist Hotz

Tips för en församling med världsvid utblick

”Gräv där du står” är ett bra motto när man vill väcka sin församling från lokal slummer till global medvetenhet. Det innebär att man bestämmer sig för att det världsvida perspektivet ska bli en naturlig del av de verksamheter som redan finns och fungerar. Det är så vi har tänkt och gjort i arbetet med psalmsångsgudtjänsterna i Sabbatsbergs kyrka.

Det är ju underbart att som församling vara del av Guds goda kraft i världen – därför är det viktigt att det världsvida perspektivet lyfts fram i sammanhang där människor är fyllda av lust, glädje och positiva känslor.

Fördelarna med att INTE bygga in det internationella arbetet i separata verksamheter är många – bland annat att det är lätt att komma igång och att alla, från vaktmästare till musiker, frivilliga och anställda medarbetare blir ”bärare” av den världsvida utblicken.

Ewa Lindqvist Hotz kommer gärna och tänker kreativt och inspirerar i församlingar och kontrakt. Kontakta henne på ewa.lindqvist@svenskakyrkan.se eller tel. 073-215 09 19.

Fungerar bibelläsning i Sverige?

Under lång tid har vi hört talas om befrielseteologi och hur man läser bibeln i Latinamerika. Men fungerar det i Sverige?

Vi är många i Sverige som har inspirerats av latinamerikansk befrielseteologi och en bibelmetod där vi tolkar texterna utifrån vår egen livssituation. Mina erfarenheter från Sverige och Brasilien är att detta sätt att arbeta med bibeln kan fungera lika bra, eller lika dåligt, i Sverige som i Latinamerika. Det beror helt på vart man vill komma.

Det fungerar alltid att läsa bibeln tillsammans. Oavsett om vi tar vår utgångspunkt i bibeltexten eller i vår vardag så lär vi oss alltid något nytt. Men frågan är om det egentligen leder till någon förändring. För det är ju det som är målet: ”Guds ord är levande och verksamt” (Heb 4:12).

Nya grepp

Andlighet och sekularisering finns både i Sverige och i Brasilien, men de ser olika ut. Problemen för oss i Sverige är både den starka individualismen och våra dåliga kunskaper om bibelns bakgrundshistoria. Men idag finns det också nya sätt och ett nytt intresse för att komma i kontakt med bibelns texter. Det kanske finns en öppenhet för nya grepp? Då behöver vi i församlingarna mera kunskaper om de historiska förhållandena som bibeln berättar om för att vi ska förstå bibelns relevans i vår värld idag.

Vi kan lära oss mycket från kyrkorna i Latinamerika och på andra kontinenter hur detta har både en andlig och praktisk sida. I Sverige har vi så lätt att gå direkt till handling, antagligen därför att vi ju har så goda ekonomiska resurser. Har man ont om pengar måste man istället börja med att skaffa sig resurser i samarbete, övertygelse och solidaritet.

Kanske är vår inställning: ”Bibeln har vi ju redan läst, nu återstår bara att jobba praktiskt.” I Brasilien vet man att man måste göra ständiga omläsningar av bibeln. Den gemensamma bibelläsningen är en källa med ständigt tillflöde av kunskap och hopp.

Vad ger det?

Att arbeta med bibeln på detta sätt innebär att alla får vara subjekt och delaktiga. Vi lär oss att lita till gruppens resurser och slutar att arbeta ensamma. Vi får alla vara med och göra färsk teologi, och teologi är alltid en färskvara! Kunskaperna om Guds folks historia i bibeln ger oss en historia och identitet som Guds folk idag. Bibeln får ett sammanhang och blir en omistlig följeslagare i livet.

Anders Lindow

Det här bladet ingår i mappen ”Tips för att förändra världen” från Svenska kyrkan

Tips för bibelläsning utifrån sin livssituation

Hur gör man?
Låt mig säga direkt: det finns inga enkla tips för att arbeta med bibeln utifrån vår egen livssituation. Det är ett arbete som kräver en medvetenhet om vissa utgångspunkter:

- Det är viktigt att tänka själv och reflektera kritiskt.
- Tro är gemenskap och därför läser vi bibeln tillsammans.
- Om Gud har funnits i historien så finns Gud också i vår egen historia.
- Bibeln är Guds ord, men Guds ord finns inte bara i bibeln.
- Guds ord är riktat till alla – tänk gemenskapen större!
- Valet av perspektiv avgör hur vi tolkar både samhället, bibeln och Gud.
- Tron har sociala och politiska konsekvenser.

Bibelläsning i flera steg
Själva bibelläsningsmetoden är i sig ganska enkel och bör göras i tre steg:

1. Vi utgår från att beskriva ett gemensamt problem (Se).
2. Vi samtalar om vad texten säger om den sociala, ekonomiska, politiska och andliga situationen då, och vad detta lär oss om vår situation idag (Bedöma).
3. Vi försöker (och detta är det svåra!) att enas om möjliga alternativ till vad ska vi göra för att komma tillrätta med problemet – och så gör vi det! (Handla).

Sedan tillkommer egentligen ytterligare två steg:
4. Diskutera vad som blev resultatet av handlandet (Utvärdera).
5. Dela både framgångar och misslyckanden med varandra och med Gud (Fira).

Från traditionellt bibelstudium till samtalsgrupp
Befrielseteologin inspirerar oss att tänka nytt och större! Så istället för ett traditionellt bibelstudium – inbjud till en samtalsgrupp om samhällsfrågor utifrån några bibeltexter. Det finns en dynamik i en grupp där människor har olika nationaliteter, åldrar och yrken. Försök att få med även de som inte står i en kristen tradition men som vill samtala om framtidsfrågor. Det bästa är att tillsammans välja ett antal frågor man vill samtala om som berör alla.

Läs texten högt, turas om att läsa olika verser, gör alla delaktiga. Använd alla sinnen. Varva samtalet med musik och sånger från hela världen med texter som handlar om livet. Det är viktigt att fira Guds närvaro och skapa en andlig miljö även om samtalet inte är en del av en gudstjänst.

Ordets delande
Gudstjänster med samtalspredikan måste ha en väldigt enkel liturgi för att ge gott om tid för ett samtal. Jag brukar kalla dem för Ordets delande, där en bibel på altaret symboliserar att vi delar Ordet precis som vi delar nattvarden. Enligt min mening bör man inte fira mässan också. Det är en fördel om hela gudstjänsten kan ledas av lekfolk, men någon måste sätta in de bibliska texterna i sitt sammanhang. Sedan är det bara att börja diskutera!

Lita på att alla kan förstå och bidra. Lita på att Guds Ande leder oss i samtalet. De flesta tycker det känns bra att vara i kyrkorummet och diskutera Guds Ord medan andra tycker det känns fel. Välj i så fall en annan plats.

Vill du veta mer om bibelläsning eller få kontakt med Nätverket Öppen Bibel, kontakta anders.lindow@svenskakyrkan.se

Gemensamt projekt genomsyrar församlingen

Den internationella gruppen i Landvetters församling var länge livaktig. Deras arbete genomsyrade alla verksamheter i församlingen. Så här byggde de upp sitt arbete:

– Vi enades om ett projekt tillsammans med olika grupper i församlingen: föräldrarna i öppna förskolan, barntimmebarnens föräldrar, juniorerna, sopplunchgästerna, syföreningen, berättar Kerstin Wikman. Pengar till projektet kom från de olika grupperna. Soppätarna och lördagsfrukostätarna var fantasiskt ”godgivna”. Och vi hade otroligt roligt.

De olika grupperna i församlingen stödde ett projekt under tre-fyra år. Sedan var det dags att byta.

– Då gällde det att presentera många projekt så att alla var delaktiga. Vi diskuterade oss fram till vilket projekt vi skulle stödja, säger Kerstin. Under åren blev det stöd till vatten i Etiopien, barn och ungdomar i forna Jugoslavien, katastrofinsatser i Pakistan och flera andra projekt.

Syförening blev kvinnonätverk

Syföreningen var en samling rekorderliga, äldre kvinnor som ville göra en ny sorts syförening som kunde ta vid när de föll ifrån. Efter mycket funderande skapades ”kvinnonätverket” genom att sju-åtta kvinnor beslöt att träffas för att samtala om ”viktiga frågor”. Gruppen växte snabbt. Någon gång bjöd de in kvinnliga talare för att vidga sin horisont.

– Och så kom någon på att vi kunde göra något för andra eftersom det talats så mycket om församlingens projekt, förklarar Kerstin vidare. Sagt och gjort. Vi ordnade två försäljningar varje år och hälften av intäkterna gick till Lutherhjälpen och hälften till projektet. Det var viktigt för oss att också stödja det vanliga arbetet, utan öronmärkning.

Försäljningarna hade olika teman. Ett år gjordes hela församlingshemmet om till kloster och de bjöd på mat från Hildegard von Bingens recept. Ett år riktade de sig bara till barnfamiljer och ett annat år var det Mariafirande på olika sätt.

Internationella gruppen bas för engagemang

Basen för arbetet var den internationella gruppen. Under tiden Kerstin arbetade som diakon i Landvetter var hon med i den internationella gruppen, men alla var delaktiga. Hon tycker det är viktigt att de som är med i gruppen verkligen känner för saken och att det är en bra blandning av anställda och frivilliga. Inte minst i små församlingar är det nästan ett måste med en internationell grupp där man hjälps åt. Annars blir det både svårt, ensamt och tråkigt. Jippon kan man göra i tur och ordning i de olika församlingarna inom ett pastorat. Det viktiga är att alla känner sig delaktiga.

– Ett gemensamt projekt är ett bra sätt, sammanfattar Kerstin.

Tips om ni vill jobba med projekt

- Diskutera i er internationella grupp/ombudsgruppen/anställda varför ni vill jobba med ett projekt.
- Hur mycket kan ni samla in under ett år?
- Vad vill ni göra mer än att samla in pengar?
- Vilka ska engageras i arbetet för projektet?
- Vilken typ av projekt vill ni stödja?
- Det finns många projekt att välja mellan. Titta på www.svenskakyrkan.se eller kontakta Informationsservice 018-16 96 00, info@svenskakyrkan.se
- Planera arbetet och börja insamlingen!
- Bjud in någon som besökt projektet/landet.
- Ordna en internationell kväll om landet med mat, musik, bilder...
- Berätta om arbetet och landet i församlingens olika grupper, på kyrkkaffen, i församlingsbladet.
- Ta upp kollekt till projektet.
- Ordna försäljning, skramla med bössa och ordna andra aktiviteter för att få in pengar.
- Be för arbetet i gudstjänstens förbön.

Kerstin Wikman kan berätta mer, goteborg.lutherhjalpen@svenskakyrkan.se

Globalvecka för barnen

Skolklasser som besöker Globalveckan får göra en resa med alla sinnen till olika länder. Och de får veta att de själva kan påverka världen.

Som kyrka i världen känner vi ett ansvar för de globala rättvisefrågorna. Varje år arrangerar vi därför Vaksala församlings Globalvecka, samma vecka som FN-dagen infaller i oktober.

Under Globalveckan speglar vi ett land i världen och då alltid ur barnens perspektiv. Vi inbjuder alla från förskoleklasser upp till och med årskurs sex till ett ”besök” i det aktuella landet.

I Salabackekyrkan, som är platsen för vår Globalvecka, har vi byggt upp miljöer för att illustrera det aktuella landet. Det kan vara soptippar och beduintält i Egypten, eller en bergsby med marknad i Peru och slumhus i Lima. Skolklassen som kommer på besök får följa en ”guide” och möta barn och vuxna som berättar om livet och tillvaron där.

I vandringarna speglar vi både de svåra livsvillkor som barn i fattiga länder många gånger har, men lyfter också fram positiva saker som finns i deras kultur och det som ger livsglädje och framtidshopp. Vi jobbar med att alla sinnen ska få något. Är vi på en marknadsgata i Indien möts barnen av den intensiva doften av kryddor, är vi ”på fest” i en bergsby i Peru dansar vi andinska danser, är vi i Kapstadens slum smakar vi på den typiska majsgröten.

Det är viktigt att barnen ska få lära känna andra kulturer och länder och framför allt få en känsla av att de själva spelar roll, de är viktiga och kan påverka både i det lilla nära sammanhanget i vardagen och i de stora sammanhangen.

Teman för Globalveckan har varit Bangladesh, Grönland, Peru, Rättvisemärkt med besök i fotbollsfabriker i Pakistan och kakaoodlingar i Mexico, Sydafrika, Indien och många andra länder.

Eva Lindqvist

Tips för Globalveckan

1. Val av land och vilken vinkel landet ska speglas utifrån. Här diskuterar vi både från aspekter som om något land känns speciellt aktuellt eller om det är någon särskild fråga som är angelägen. När vi arbetade med Grönland så var klimatfrågan en viktig aspekt som vi ville ta upp.
2. Kunskapsinhämtning. Läs allt från biblioteket och internet som känns relevant. Tidningen Globalen rekommenderas.
3. Kontaktperson/personer. Att få träffa någon som varit på platsen eller är född i landet är ovärderligt. Vardagsritualer och levnadsvillkor som berättas direkt av någon som varit där ger mer tidsfärg och känsla än att bara läsa.
4. Tänk ut en historia med såväl fakta som humor. Glöm inte att beskriva det som är positivt och som vi kan lära oss av här i Sverige.
5. Gör ett drama med olika roller och karaktärer. Skriv manus. Men tänk på att de som agerar i spelet måste ha läst in sig på mer än bara på sina repliker. Barnen frågar om allt!
6. Tänk på att det ska finnas något för alla sinnen: musik, dans, lukt smak, synintryck. Tillsammans skapar det en helhet.
7. Bygg upp miljöer, till exempel slumhus. Gör det spännande, allt ska inte synas på en gång. Snickarhjälp är ovärderligt!
8. Aktörerna behöver passande klädsel.
9. Samla saker, både föremål från landet och bråte, allt som skapar en miljö. Använd fantasin! Titta på bilder för att se vad som behövs och passar in. En del föremål berättar vi om i spelet andra finns där bara för att utgöra en bakgrund.
10. Besöket i landet avslutas alltid med att barnen får tillverka ett litet minne för att komma ihåg vad de varit med om. Förbered pysslet, det ska vara något som går ganska enkelt att göra och som barnen kan ta med sig hem direkt.

En visning för en klass tar cirka en timme, pysslet inkluderat. Vi erbjuder fyra till fem visningar per dag.

För att få veta mer om Globalveckan kan du kontakta eva.lindqvist@svenskakyrkan.se i Vaksala församling.

Internationell grupp tiodubblade resultatet

Tack vare den nya internationella gruppen i Mora församling tiodubblades resultatet till Svenska kyrkans julinsamling från ett år till nästa. – Vi är jättenöjda med resultatet, säger Nils Uhlén, som är ordförande i gruppen. Och undra på det. Det är inte ofta man får uppleva en så kraftig ökning.

Tack vare kyrkoherde Gunnar Kärrboms goda kontakter med Mora IK gick det lätt att få samla in pengar vid två av klubbens hemmamatcher.

– Vi stod vid ingångarna två timmar före matchens början och gick också runt med bössorna i pausen. En del var lite undrande, men vi fick också positiv respons, berättar Nils. Bössinsamlingen var en rolig erfarenhet som gav omkring 5 000 kronor, och det kändes rätt att vara med i ett sådant sammanhang.

– Det är viktigt att kyrkan syns i samhället, påpekar Nils.

Bra information gav resultat

Ett lotteri gav 10 000 kronor netto tack vare skänkta vinster, som i stort sett ”tiggts” ihop av en person. Och kollekterna har fått ett lyft. Förut pålystes de alltid mycket kortfattat, men under julinsamlingen har någon från internationella gruppen informerat om hur givarnas pengar ska användas och vad de räcker till.

– Folk känner att deras pengar gör nytta, och vi berättar att kyrkan har kanaler hela vägen till projektet, förklarar Nils.

Sonja Gunnarsson

Tips på insamlingaktiviteter

Jukebox
Ordna en ”Jukebox” på stan. Hur den ser ut kan variera, men den ska synas på ett ställe där många passerar. Folk får lägga pengar i en insamlingsbössa, som kyrkoherden håller i (eller någon annan), och önska sig låtar som kören sjunger. Det ger mycket pengar. Öva in en populär repertoar som ni tror kan gå hem hos folk.

Balkväll
En välgörenhetstillställning av anglikansk modell där deltagarna köper en biljett, maten skänks, orkestern spelar gratis till dansen, det bjuds på olika former av underhållning. Alla klär upp sig för en kul kväll med gamla och nya bekantskaper. Alla intäkter går till det internationella arbetet.

Mannekänguppvisning
Lokala affärer ställer både upp med kläder och skänker priser. Försök hitta någon som har kläder i ekologiskt odlat material, eller kanske även Rättvisemärkt. Be anställda, förtroendevalda, eller några andra lokala kändisar att ställa upp som mannekänger. Se till att ha en bra presentatör, som också kan berätta om Svenska kyrkans internationella verksamhet. Lotterier med fina priser och givetvis servering.

Hattparad
En variant på mannekänguppvisning är att ordna hattparad. Visa upp både gamla hattar ur gömmorna och nytillverkade. Efter visning i församlingshemmet kan ni sälja en del av hattarna.

Ankrace
Ankrace i den lokala ån. Sälj ”ankorna” i förväg för 20 kronor styck. Släpp i ankorna vid ett bestämt klockslag. Ordna aktiviteter runtomkring: lunch, lotterier, kaffeservering, musikunderhållning. De tio först inkomna ”ankorna” får pris. Ett roligt skådespel att följa ”ankornas” färd på ån. Kolla med den lokala idrottsföreningen om de har ”ankor” att låna ut eller kontakta Gunilla Åkesson, församlingspedagog, gunilla.akesson@svenskakyrkan.se som vet mer.

Citronen
Ta ett stort glas, en tillbringare eller liknande. Fyll glaset med vatten och lägg i en citron. Citronen måste kunna flyta helt obehindrat. Låt sedan folk försöka få en krona eller en femkorna att ligga kvar ovanpå citronen. Det är i stort sett omöjligt. Myntet får inte fästas vid eller stickas fast i citronen. Lova något fint pris till den som lyckas. Det måste vara ett genomskinligt glas så att pengarna i botten syns och lockar folk att försöka vinna.

Kaffeservering
Servera kaffe på lokala marknader, festivaler och andra lokala evenemang utanför kyrkan, i församlingshemmet, prästgårdsparken eller annan bra plats. Be frivilliga att baka och hör om den lokala affären vill skänka kaffet. I Leksand skötte den internationella gruppen kaffeserveringen på Kulturhuset när det var vernissage för en känd konstnär. Det resulterade i att de under sommaren får sköta serveringen några gånger och pengarna går till den internationella verksamheten.

Dörrknackning med bössa
Ger både bra med pengar och kontakt med folk. Dela ut ett flygblad några dagar innan med information om när ni kommer och knackar på och vad pengarna går till. Ha gärna en banderoll på er så att det tydligt syns vad ni är ute i för ärende och ordna id-kort till alla bösskramlare som de kan visa upp. Se till att ha plomberade bössor med tydligt budskap på.

Fler tips finns i häftet Så här har vi gjort! Bra idéer från församlingars aktiviteter. Beställ från Informationsservice 018-16 96 00 eller info@svenskakyrkan.se

Fredagsmys och däckbyte

Tio småbarnspappor på Tjörn arbetade så svetten lackade en vårlördag. De ägnade hela dagen åt att byta däck åt andra. ”Kunderna” fick lägga minst 150 kronor i insamlingsbössan. Initiativet kom från John Aronsson som hade gått och funderat på hur han skulle kunna göra en insats.

Idén till däckbytardagen fick John Aronsson en fredagskväll när han och familjen hade fredagsmys.

– Där sitter man med familjen och har det så bra. Nyheterna klockan halv åtta vill man helst inte se, det är så mycket elände. Det var då jag började tänka på vad jag skulle kunna göra.

John kom på att om han kunde samla ett gäng kompisar och ordna en däckbytardag, och om han kunde få sponsring till alla omkostnader, så skulle det vara värt arbetet.

Däck istället för dukar

– Vi kan inte brodera dukar och vi är dåliga på att baka, men vi kan byta däck och har entreprenörsanda!

John vände sig till Statoilmacken nära sin bostad och berättade om sin idé att byta däck och även sälja korv, dricka, kaffe och bulle till förmån för Luther-hjälpen. Svaret var snabbt och positivt: Inga problem! Sälj vad ni vill. Ni får båda tvätthallarna!

Nästa steg blev att ringa till nio kompisar, alla i trettioårsåldern med småbarn.

– Det fanns de som inte visste så mycket om verksamheten men de offrade en lördag för de visste att pengarna går till något bra, säger John som är mycket imponerad över att alla ställde upp.

Fullt upp med 65 bilar

För att verkligen nå ut till fler än vänner och bekanta behövdes annonser. John lyckades få två gratisannonser för däckbytardagen i lokaltidningen.

När lördagen kom blev allt mycket lyckat. Kvart över nio rullade den första bilen in och sedan var det fullt upp med däckbyten i hallarna under hela dagen. 65 bilar senare hade det kommit in nästan 16 000 kronor!

– ”Gubbarna” slet som djur, säger John som berättar att däckbytarna stoppade 150 kronor i insamlingsbössan även när de bytte däck på sina egna bilar!

I ett tält intill macken fanns material och insamlingsbössor. Där kunde kunderna köpa korv, bröd, kaffe och bulle medan de väntade på att deras bilar skulle bli klara.

– Det var så go stämning, berättar John. Folk bara skrattade och var glada. Detta var riktigt skoj!

Maria Sandell

Tips på insamlingsaktiviteter

Bystuga
Om inte folket kommer till oss så får vi komma till dem. Runt många städer finns en mängd små byar. Åk ut till dem. I Leksand har man provat detta med stor framgång. I byn Västanvik finns det ett gäng damer som varje år bakar ”tjockbulla”, bröd som bakas på häll. De levererar bröd till bystugan och några andra damer ordnar sopplunch. Första gången kom 70 gäster som köpte lunch och bröd. Det blev dundersuccé – allt tog slut.

En lördagseftermiddag var de i en annan bystuga med sång och musik, lotteri, kaffe och semla.

En torsdagskväll var det dags för Ullvi bystuga. Dit kom en blomsteraffär med blommor och pratade blomskötsel och visade blomsterarrangemang. De skänkte vinster med blomanknytning till kvällens lotteri Blomarrangemangen lottades också ut. Under kvällen serverades tårtbuffé och kaffe och nästan dubbelt så många kom jämfört med vad de trott.

Fördelen med att vara ute i byar är att man knyter nya kontakter. Byborna ställer upp med att duka, koka kaffe och städa. Samtliga byar skänker hyran och städning.

Ishockey
Samla in pengar på lokala ishockey- och/eller fotbollsmatcher och passa på och informera om arbetet.

Tävlingar
Skidtävling, pulkatävling eller skridskotävling för barn och ungdomar kan vara ett trevligt sätt att samla människor. Eller varför inte ordna en riktig snöskulpturtävling? Startavgiften går givetvis till det internationella arbetet.

Blombytardag
På våren är det dags att plantera om krukväxterna. Byt skott eller plantor med andra blomvänner. Skänk bort blommor eller skott som du har över och köp andra istället. Pengarna går till internationella verksamheten. Ordna en blombytardag bland grannarna, på arbetsplatsen, bland klasskompisarna, i givargruppen, syföreningen eller vid kyrkkaffet.

Byta barnkläder
Ordna en klädesbytardag, ta en viss procent av försäljningspriset som avgift som går till den internationella verksamheten.

Plakat med prisexempel
Vid bösskramling eller andra utomhusaktiviteter är det bra att ha ett stort plakat med prisexempel vad pengarna kan räcka till.

Fest
Glöm inte att ordna fest för alla som hjälpt till med arbetet. Det kan vara i all enkelhet, men ingen av de frivilliga ska behöva baka eller göra kökstjänst den dagen. Då är det deras tur att bli uppskattade och serverade. Fest och ett tack är en viktig uppmuntran som gör att många gärna fortsätter att göra en insats.

Fler tips finns i häftet Så här har vi gjort! Bra idéer från församlingars aktiviteter.
Beställ från Informationsservice 018-16 96 00 eller info@svenskakyrkan.se

Internationell diakon inspirerar andra

Under tre år arbetade Gunilla Larsson med ett internationellt diakoniprojekt. Det blev ett lyft för församlingens arbete. Nu är världen en självklar del av Gunillas diakonuppgifter.

Gunilla Larsson fick sitt internationella engagemang med modersmjölken. Hon har alltid varit intresserad av frågor som rör solidaritet och rättvisa. Därför var det med stort engagemang hon jobbade med projektet Internationell diakoni. På tre år skulle hon försöka få in mer internationellt tänkande i Landeryds församling utanför Linköping.

Studiebesök

Första året började Gunilla med att göra studiebesök. Hon träffade internationella grupper inom Svenska kyrkan och andra organisationer som Röda korset, Amnesty och IM. De berättade alla om sin verksamhet. Så snart hon fått igång den internationella gruppen gjorde hon samma studiebesök med dem.

– Det var en aha-upplevelse att komma ut i organisationerna och se att det finns så mycket kunnigt folk som är pålästa och brinner, precis som många av oss. Vi har utvecklat ett bra samarbete.

Internationell fest

Ett exempel på samarbete är den internationella fest som Gunilla drog igång i början av projektet. Nu har den blivit en tradition. Olika organisationer har utställningar, de säljer grejor och mat från världens alla hörn, det är dans, sång och andra uppträdanden.

– Festen är uppskattad och folk har roligt, de frågar ofta efter den, berättar Gunilla.

Internationell grupp

Tidigare jobbade de olika ombuden för sig. Det blev lite halvhjärtade insatser när de skramlade med bössor under insamlingar och satte upp kollektaffischer. Ombuden samlades aldrig. Så de bestämde sig för att ta bort ombuden och istället jobba ihop som en internationell grupp. De ordnar loppmarknad, våffelförsäljning och är ett par dagar på köpcentret varje år, både inför palmsöndagen och på världsaidsdagen. Då är det försäljning, lotteri, musik, sång och korta appeller om temat.

– Det viktigaste är inte att samla in pengar utan att det syns att vi i kyrkan engagerar oss i rättvisefrågor, menar Gunilla.

När gruppen träffas tre-fyra gånger per termin kommer ofta någon föreläsare och pratar om aktuella saker.

– Det är mycket roligare när man är många. Då kan man göra större satsningar. Gruppen knyter också till sig släkt, vänner och andra församlingsbor. Förut var ombuden ensamma och visste inte vad de var valda till, de saknade kunskaper och hade ingen att prata med. Nu är jag deras bollplank!

Ungdomar

Gunilla startade också en internationell ungdomsgrupp under projektet. Ett av målen var en studieresa till Sydafrika. Ungdomarna träffades en gång i månaden, läste om internationella frågor och gjorde studiebesök. Den stora finalen, efter resan, blev en manifestation på världsaidsdagen i köpcentret. Dessutom var ungdomarna med Gunilla ut till skolor, grupper och föreningar för att berätta vad de fått vara med om, sett och tänkt.

Barn och föräldrar

– Det som varit roligt är att projektet landade i församlingen, säger Gunilla. Nu är det naturligt att jag är med på barnsamlingarna och föräldraträffar, det finns ett internationellt tänkande, vi tar upp kollekt till arbete som Svenska kyrkan stöder i Sydafrika. Jag pratar med konfirmanderna om mission och internationellt arbete.

Projektet är slut men Gunilla jobbar vidare. Hon har fått klartecken från kyrkoherden att ha internationell inriktning som en del av sin tjänst. Hon planerar ett nytt projekt med lite äldre ungdomar om internationella frågor. Flera ungdomar och några från internationella gruppen ska med på Världens fest – och det har aldrig hänt förut!

Tips för församlingens internationella diakoni

- Efter en stor satsning är det viktigt att ordna fest efteråt, äta gott, prata och känna att vi gjort något bra. Då bjuder församlingen.
- Jag som är anställd fixar festen. Vi kan inte hålla på och utnyttja syföreningen och andra snälla människor hur mycket som helst.
- Viktigt att uppmuntra folk – om de så bara stått och skramlat bössa en timme.
- Alla kan vara med! Det gäller att hitta uppgifter som passar vars och ens förmåga och intresse.
- Stöd ett hållbart arbete som ni väljer ut medvetet och ta upp kollekt till det på barngrupperna och vid andra tillfällen.
- Fördel att ha med anställda som har bra kanal till kyrkoherde och kyrkoråd, som enkelt kan boka lokaler och annat.
- Det internationella går ihop med de olika uppgifterna i församlingsinstruktionen. För att en församling ska kunna fungera måste även det internationella finnas med.
- Låt det internationella komma in naturligt i arbetet som diakon. Ta de tillfällen som finns att prata om internationella frågor och vad kyrkan gör.
- Träffa andra internationella grupper, få tips av dem och se vad de gör.
- Bjud in andra grupper och organisationer till er.
- Viktigt att förankra arbetet med internationell diakoni i kyrkorådet. Behövs inte stora summor men en del att röra sig med, till exempel resor för föreläsare.
- Ta hjälp av stift och nationell nivå för att få material, kunskaper, tips på projekt och föreläsare.
- Puffa på internationella gruppen och ungdomar att åka på de internationella arrangemang som ordnas.
- Fånga upp ungdomars internationella intresse och var lyhörd för vad de vill. Församlings-pedagoger, diakoner och konfirmandpräster har en viktig roll.
- Utvärdering viktigt – vad blev bra/dåligt, vad håller, vad ska vi inte upprepa?
- Det ska vara roligt!
- **Kontakta gärna gunilla@landeryd.com**

Kollekter, förbön och församlingsblad

Ibland kan det kännas kravfyllt med det internationella arbetet. Det behöver inte alls vara så. Försök få in det internationella perspektivet i den vanliga verksamheten. I Gävle är vänförsamlingen alltid med i förbönen. Och det finns fler tips som inte kräver så mycket arbete men ändå gör skillnad.

Förbönen viktig mellan vänner

I varje gudstjänst ber församlingen i Gävle för sina vänner i Manama i Zimbabwe. Det är lika självklart som att läsa Vår Fader. Ibland kan det gå långt mellan breven och besöken, men bönen varje vecka finns där året om, oavsett vad som händer.

– Det har nästan blivit som ett mantra, förklarar kyrkoherde Thomas Erixon.

Vid senaste besöket i Zimbabwe hade besökarna från Gävle ett långt samtal med vännerna i Manama om bönens betydelse. De insåg att i Manama bad de också för sina vänner i Sverige, men antingen före eller efter gudstjänsten. I den zimbabwiska gudstjänstordningen finns en förbön och det ska mycket till för att ändra på den. Men efter samtalen kom man fram till att det går att inkludera Gävle och Heliga Trefaldighets församling i förbönen i gudstjänsten.

– Det är en speciell känsla att veta att vi firar gudstjänst och ber för varandra samtidigt på söndagarna, säger Thomas Erixon.Vi bor över 900 mil från varandra, men genom bönen kommer vi nära.

Tips

Dela ut tidningar
Alla församlingar har fått ställ med tidningar om internationell mission och diakoni (Världens Tidning heter den från november 2007). De bör stå väl synligt i kyrkan och fyllas på när tidningarna tagit slut och med nya nummer när de kommer.

Fråga om ni får lägga ett exemplar hos frisören, biblioteket, tandläkaren med flera.

Vårt uppdrag skickas direkt till anställda och förtroendevalda. Se till att alla som bör ha den får den.

Aktuellt material på bokbord
Ha ett tilltalande bokbord/informationsbord i kyrkan och/eller församlingshemmet. Där ska finnas aktuella foldrar och böcker för den internationella verksamheten. Lägg gärna dit inbetalningskort också.

Rättvisemärkt kaffe och te
Om ni inte redan serverar rättvisemärkt är det dags nu. Det finns en mängd sorter att välja på, framför allt av kaffe, men även te. Dessutom finns socker, kakao, choklad, apelsinjuice och en mängd andra rättvisemärkta varor att både använda i församlingen och sälja. Hela sortimentet finns på www.rattvisemarkt.se

Förbön
Be alltid för ett aktuellt land eller projekt i gudstjänsterna. Har ni en vänförsamling är det viktigt att ni ber för varandra. Låt gärna kyrkvärdarna eller någon i den internationella gruppen/ombuden formulera och be förbönen.

Tips

Kollekter
Förbered ett bra kollekttal när det är kollekt till den internationella verksamheten. Flera gånger varje år är det rikskollekt till internationell mission och diakoni. Då skickas kollektvädjan ut centralt. Använd den eller gör en egen. Material finns i tidningarna och på www.svenskakyrkan.se

Församlingsbladet
En viktig informationskanal är församlingsbladet. Ett tips är att använda pluggbitar, logotyp, IKON - Svenska kyrkans bildbyrå och reportage. Församlingsbladsredaktören kan hitta material på Svenska kyrkans hemsida. Där finns till exempel artiklar inför Världsaidsdagen 1 december, jul-och faste-kampanjen.

Påminn redaktören om detta och skriv gärna själv en ruta om församlingens aktiviteter. Skriv också och tacka för insamlingsresultatet. Små »puffar« för minnes- och hyllningsblad och julgåvor passar också bra i församlingsbladet. Passa samtidigt på att blada in ett inbetalningskort för en gåva till Svenska kyrkans internationella verksamhet.

Webbplatsen
Allt fler församlingar har en egen webbplats. Där kan ombuden och/eller internationella gruppen presenteras, liksom de olika internationella aktiviteter och program som planeras i församlingen.

Om den ännu inte är en del av Svenska kyrkans gemensamma webbplats www.svenskakyrkan.se kan en tillfällig länk dit ge besökarna på församlingens webbplats tillgång till mer information om den världsvida kyrkan och det internationella samarbetet.

Församlingen kan också anslå egna kollekter. Gör en plan i god tid och tänk igenom hur ni vill använda församlingskollekterna. Det behövs pengar både till församlingens lokala verksamhet och till den världsvida.

Ge konkreta exempel på vad pengarna räcker till. Tacka för gåvan.

Låt gärna kollektändamålet nämnas i förbönen och predikan och märkas i psalmerna.

Det är en förmån att få ge, gör kollektupptagandet lite festligt med offergång eller en glad sång under kollekten.

Läs mer i ”Dagens kollekt går till... – en småskrift om kollektens mening” av Biörn Fjärstedt. Kan beställas från Informationsservice 018-16 96 00, info@svenskakyrkan.se.

Lokala resurser i internationella gruppen

I Brämaregården finns en internationell grupp. Redan efter ett år sjuder den av aktivitet och lyckas inspirera många andra att engagera sig. Gruppen utgår från sina egna resurser och lusten att pröva på nya saker. I botten finns engagemanget för en hållbar värld där resurserna delas mer rättvist.

Det första internationella gruppen gjorde var att planera en gudstjänst i Globala veckan, i samarbete med kyrkomusiker, kör och präst. Inför gudstjänsten arrangerade de en dag med dans och musik för att öva in danser. Både kören och allmänheten bjöds in.

– Vi blev en nätt liten grupp och fick god kontakt med varandra. En del av det vi övade in framförde vi sedan under gudstjänsten, berättar Sofia Krappedal, en av initiativtagarna och samordnare i den internationella gruppen.

Under året har gruppen också öppnat en vävstuga, som de ärvt av den äldre generationen i församlingen som inte längre orkar vara där och väva. Idén är att först väva för eget bruk för att lära sig. Sedan hoppas de kunna väva sådant som de kan ställa ut och sälja för den internationella verksamheten. Gruppen har också sytt dockor och framfört en dockteater.

– Både mammor, pappor och barn var med i arbetet. Några av oss är intresserade av sagor från olika kulturer, och vi vill sätta upp en ny teater nästa läsår, säger Sofia.

Påskägg och papper

Till påsk hjälptes internationella gruppen åt att göra påskägg som de klädde i sidentyger och gjorde ett par påskris till utlottning. De lottade även ut rättvisemärkt choklad och kaffe.

– Vi hjälptes åt att göra påskäggen. Annars vill vi värna om var och ens frihet att själv välja material och uttryck, förklarar Sofia.

Under hösten var det dags att göra eget papper utav returpapper, makulatur. Det var inte så lätt. Papperet dekorerades med blad och servetter. Det färdiga papperet användes till att vika djur efter japanskt vis. Och så övade en del sig i kalligrafi. Tanken är att kunna skriva vackert på hemgjort papper och göra ett fint album för att dokumentera olika aktiviteter.

Inbjudande trädgård

En grupp har satt igång att rensa ogräs och göra fint i rabatterna runt prästgården och har grävt upp ett nytt trädgårdsland. Det kan både ses som en symbol för ekologi och för ett engagemang för miljöfrågor. Samtidigt är det ett arbete för att skapa en miljö i församlingen där alla är välkomna att ta ett handtag.

– Trädgårdsarbetet är ett väldigt bra sätt att lösa blyghet och öppna spontana samtal. Det är också helt OK att vara upptagen med sina tankar och koncentrera sig på ogräset, menar Sofia.

Ett annat gäng spelar och sjunger ihop. Under fastekampanjen spelade de och tänker spela under sommaren på öppet hus i trädgården och sjunga lite allsång. Förutom musik och arbete ska man kunna måla akvarell i trädgården. Kanske kan det leda till en konstutställning med ett passande tema.

Lust och kontakter

Det saknas knappast idéer i den internationella gruppen i Brämaregården. Det handlar mycket om att se vad människor kan och har lust till. Då kan det bli utställningar och filmvisning, drama och danslekar, måla och skapa. Allt är ett uttryck för tron, i kombination med solidaritetstänkande. Och att använda sina kontakter: en vän som kan väva, någon som arbetat i Afrika och gärna berättar eller personer som kan sjunga eller är bra på miljöfrågor till exempel.

Under våren träffas alla ombud och planerar nästa läsår tillsammans med internationella gruppen. När gruppen träffas brukar de också servera lite mat till självkostnadspris.

– Vi försöker inspirera varandra att tänka ekologiskt och ur rättvisesynpunkt när vi handlar, avslutar Sofia Krappedal.

Tips om ni vill arbeta i en internationell grupp

- Använd personliga kontakter, nya och gamla.
- En har som sin uppgift att vara samordnare.
- Gruppen tar gemensamma beslut, väldigt informellt.
- Vi värnar om individens frihet och att alla är välkomna.
- Vi har många samtal för att stämma av och försiktigt intressera personer som är trötta och inte har mycket ork.
- Drivkraften är att skapa ett forum där människor kan ta initiativ och samarbeta med varandra i olika konstellationer.
- Eget ansvarstagande som bärs upp av egna val.
- De frågor vi tar upp kommer som en naturlig del i vårt engagemang för den globala miljön och social rättvisa.
- I sånger och utställningar kommer mycket av vår tro och vårt engagemang fram.

Vill du veta mer, kontakta sofiakrappedal@yahoo.se

Andra viktiga tips:

- Bjud in alla intresserade att vara med i den internationella gruppen.
- Bra att ha med någon anställd och/eller från kyrkorådet i gruppen.
- Utgå från medlemmarnas resurser, intressen och önskemål. Bara fantasin sätter gränser för vad en internationell grupp kan göra.
- Utgå från de kampanjer och aktiviteter som ordnas och sätt lokal prägel på dem.
- Använd material som filmer, bilder, projektinformation, affischer, insamlingsbössor.
- Gemensamma måltider när gruppen träffas skapar god sammanhållning.
- Gör en arbetsfördelning inom gruppen utifrån intresse och fallenhet.
- Hitta sätt att få in det internationella perspektivet i församlingens verksamhet: körer, gudstjänster barngrupper, försäljning och annat.

Använd medborgarmakt och påverka kommunen

Innan Celina Falk i Luleå åkte på Schysst läger med Svenska kyrkans unga hade hon aldrig hört talas om medborgarförslag. Ett år senare började kommunen dricka rättvisemärkt kaffe och te – tack vare Celinas medborgarförslag!

– Jag har alltid varit intresserad av etiska frågor och globalitet, rättvisa. Men det var när jag var med på lägret om Schysst konsument som det tog fart på riktigt. Jag blev ambassadör för Rättvisemärkt, berättar Celina Falk.

På lägret pratade deltagarna om hur man kan påverka i större skala, bland annat genom medborgarförslag om kommunernas upphandlingspolicy. Då fick Celina sin idé. På Rättvisemärkts hemsida finns olika medborgarförslag man kan använda sig av. Hon läste igenom dem och ändrade lite så att det skulle passa för Luleå kommun. För att få det rätt fick hon lov att ställa frågor till kommunen först. Sedan skickade hon in sitt förslag.

– Man kan inte säga: Jag tycker ni ska köpa Rättvisemärkt, utan snarare: Jag tycker att ni ska tänka etiskt och på det här… Sedan kan man tipsa om att det finns något som heter Rättvisemärkt. Man får lov att vara lite lurig, förklarar Celina.

Kommunen sa ja

Det tog lång tid för kommunen att behandla Celinas medborgarförslag. Hon skrev det under sommaren och först våren efter kom utslaget. De hade inte antagit alla hennes att-satser, men det viktigaste – att kommunen ska servera rättvisemärkt kaffe och te i kommunhuset och på alla möten.

Celina kunde inte själv vara med när beslutet togs men tidningen ringde och berättade för henne, sen kom radion och flera andra.

– Det var kul att det fick uppmärksamhet. Redan när jag skickade in förslaget kontaktade jag media, men då gjorde de inget. Det är häftigt med påverkansarbete, att min lilla sak förändrade så mycket. Jag skrev ett litet papper med min namnteckning på och det gav upphov till väldiga diskussioner i kommunen. Och gjorde att de nu dricker Rättvisemärkt. Ett gäng från Umeå mejlade mig och ville veta hur jag gjort för de ville pröva samma sak hos sig. Häftigt att det sprider sig!

Som nybliven ambassadör för Rättvisemärkt fick Celina möjlighet att fördjupa sina kunskaper och sitt engagemang genom en studieresa till Costa Rica och Nicaragua. Där besökte de kaffe-, banan-, och sockerodlingar, både kommersiella och rättvisemärkta. Och visst var det skillnad mellan dem.

– Jag var glad över att få uppleva allt, men också frustrerad över att det ska vara sådana skillnader. Det ökade min vilja att göra något.

Celina använde sina kunskaper och erfarenheter vid föreläsningar om Rättvisemärkt i skolan. Det var lättare att prata om det när hon själv sett hur det fungerar på plats. Tillsammans med en grupp på fem-tio personer var hon med och startade en världsbutik hemma i Luleå.

Nu skulle Celina gärna se att Luleå blev en Fairtrade city, men hon har inte hunnit jobba aktivt för det än.

FAKTA

Fairtrade city är en diplomering sedan januari 2006 för städer som engagerar sig för etisk konsumtion. En fairtrade city diplomerad stad eller kommun lever upp till kriterier som rör etisk upphandling i kommunen, aktivt informationsarbete samt utbud i butik och på arbetsplatser av etiskt märkta produkter. Malmö, Munkfors och Lund är diplomerade Fairtrade city.

Tips för att använda medborgarmakt

- Kolla upp hur upphandlingspolicyn ser ut i din kommun. Skriv, ring och gå dit och prata med dem – var frågvis!
- Ta gärna hjälp av andra när du skriver medborgarförslaget. Det finns färdiga förslag att ladda ner från Rättvisemärkts hemsida (**www.rattvisemarkt.se**) som det bara är att anpassa så det passar din kommun. Om du vill skriva ett eget kan det vara bra att läsa några andra medborgarförslag för att få inspiration och se hur de är uppbyggda.
- Kontakta media när du lämnat in det och berätta vad du gjort. Skriv gärna en debattartikel för att väcka uppmärksamhet.
- Kontakta partierna och väck frågan med dem.

Kontakta celina_falk@hotmail.com för att få veta mer om medborgarförslag.

- Om du vill jobba med Rättvisemärkt finns en bra Verktygslåda på www.svenskakyrkan.se

Insändare
Att skriva insändare är ett bra sätt att göra det internationella arbetet synligt och känt. Insändarna hör till det som läses mest i tidningarna. Att få in en insändare i lokaltidningen brukar inte vara särskilt svårt.

Några kom ihåg om du skriver insändare:

- Den bör vara kort.
- Den bör ha aktuell anknytning i början.
- Den bör vara lokalt förankrad.
- Underteckna den med eget namn.

Orättvis fotboll

– Men passa till Anders då!
– Det går inte, jag sitter fast i Nicke!
De goda råden haglar, gruset sprutar och dammet yr när 24 grabbar i 10–12-årsåldern spelar orättvis fotboll på en grusplan i Flemingsberg utanför Stockholm. Spelet är en del av Svenska kyrkans samarbete med Svenska fotbollförbundet.

Under sommarens fotbollsskolor träffar tusentals barn och ungdomar Svenska kyrkan och får prova på att spela orättvis fotboll och fundera över hur världen ser ut. Matchen i Flemingsberg är ett exempel. Det röda lagets spelare är hopbundna tre och tre och spelarna i det gula laget är hopbundna två och två.

– Det här var kul men orättvist, våran målvakt var ju fasttejpad i ena stolpen medan deras var fri och fick spela över hela planen, berättar Gustaf Thapper i det röda laget.

Känna av orättvisor

Och det är just det som är upplägget med den här matchen, barnen ska få känna på hur det är att bli orättvist behandlade. Precis som det går till ute i stora världen där industriländerna i norr ofta skaffar sig fördelar på bekostnad av de fattiga utvecklingsländerna i söder. Vilket liv man får beror på i vilken del av världen man råkar födas.

– Jag vill göra om det här. Det är bra att ha fördelarna, säger Pontus Lindberg i det gula laget som bara behövde vara hopbunden med en annan spelare och inte två som i motståndarlaget.

Men han inser också att barn kan ha det mycket jobbigare i andra länder och tycker det är lättare att förstå dem när man spelar en sådan här match.

Dricka smutsvatten

När det blir paus efter den korta första halvlekens fem minuter ska barnen få dricka, men dunkarna till spelarna i röda laget visar sig bara innehålla smutsigt vatten medan spelarna i gula laget ska få läsk. Det blir gnäll och gny i högan sky innan ledarna berättar varför man tänkt göra på det här sättet.

– Nu vet man hur jobbigt de kan ha det i andra länder. Jag skulle inte vilja bo där man bara får dricka smutsigt vatten och inte gå i skolan, säger Gustaf Thapper.

Budskapet går hem

Så går matchen igång igen, spelarna hoppar och haltar, och titt som tätt ramlar eller välter någon av två- eller tremannagrupperna. Men trots orättvisorna skrattas det friskt på plan. Efteråt samlas 24 svettiga och skitiga grabbar för genomgång med ledarna, församlingspedagog Ann-Kristin Alaeus och kyrkoherden och distriktsfotbollsdomaren Lars Jonsson från Huddinge församling. De visar upp en bild på en fotbollstjej och de flesta känner igen henne direkt; Lotta Schelin, årets kvinnliga fotbollspelare och medspelare för Svenska kyrkan/Lutherhjälpen.

– Det är stor skillnad på olika åldrar. De äldre barnen har mer attityd, ”ska ni prata om Jesus” säger de, men budskapet går ändå fram. De yngre har inte lika mycket förutfattade meningar, berättar Ann-Kristin Alaeus.

Och Kenneth Strandberg som är ansvarig för fotbollsskolan i Stuvsta fyller i:

– Det är första gången vi gör det här, men det har fungerat bra. Med det här upplägget får man med sig gruppen och får ut en liten tanke. Det märks att barnen har tänkt till och att något har fastnat hos dem.

Alje van Dam

FAKTA

Fotbollsprojektet är ett treårigt samarbete mellan Svenska kyrkan och Svenska Fotbollförbundet. 70 000 barn och ungdomar ska få lära sig mer om rent vatten och rättvisa. De båda folkrörelseorganisationerna vill nå ungdomar med meningsfulla aktiviteter som bygger på en grundläggande etisk hållning av rent spel och rättvisa.
Läs mer om det på www.svenskakyrkan.se

Tips för att spela orättvis fotboll

Genom att spela orättvis fotboll kan man på ett enkelt sätt väcka uppmärksamhet och ge folk en möjlighet att fundera över om världen är lika orättvis som fotbollsmatchen.

Orättvis fotboll illustrerar hur svårt det är att vinna om reglerna och domaren ensidigt gynnar motståndarlaget.

Man spelar precis som vanlig fotboll, fast med orättvisa spelregler. Lagen ges helt olika förutsättningar för spelet.

Dela in gruppen i lag Nord och lag Syd
Regler:
Domaren dömer hela tiden till lag Nords fördel, till exempel vid frisparkar och inkast. Var generös med att dela ut gula och röda kort till lag Syd – även om de inte gjort något fult.

Förutsättningar:
Hopbundna ben – Lag Syds spelare får knyta ihop sitt ena ben med en av sina medspelare. Antingen i par eller tre och tre. Ju fler som är hopknutna desto svårare blir det. Det andra laget spelar som vanligt.

Olika stora mål – Lag Syd ska göra mål i ett litet medan det andra laget har ett fullstort mål. Lag Syds målvakt kan få spela med förbundna ögon som en variant.

Strutboll – Lag Syd har en pappersstrut framför ansiktet. Ju mindre öppning längst fram desto svårare att se bollen och planen.

Orättvis fotboll är ett bra sätt att väcka uppmärksamhet.

Hitta ett torg, en fotbollsplan eller annan öppen plats där det rör sig mycket folk.

Klä gärna lagen i fotbollskläder och tröjor med olika färger och lagnamnen på.

Sätt upp plakat eller banderoller som berättar vad ni gör.

Låt några av deltagarna dela ut broschyrer och prata med publiken.

Publiken kan få vara med och provspela.

Upplägg för en lektion om rättvisa och rent vatten hittar du på www.svenskakyrkan.se eller kontakta ann-kristin.alaeus@telia.com som besökt fotbollsskolan och spelat orättvis fotboll.

Samarbete styrka i rättvisearbetet

Uthållighet och tålamod är ledorden för gruppen i Hallsberg som inriktat sig på att arbeta med Rättvisemärkt. Samarbete med andra lokala föreningar ger styrka och många kontakter.

Vi (diakonigruppen i Hallsbergs församling) började för ganska många år sedan att intressera oss för Rättvisemärkt och rättvis handel. Först skaffade vi oss själva kunskap och information.

Sedan tittade vi efter vilka organisationer som var medlemmar i Rättvisemärkt. Vi undersökte vilka av de organisationerna som fanns representerade på orten, skrev till dem och frågade om de ville vara med och arbeta för Rättvisemärkt. Några svar fick vi, bland annat från Lärarförbundet och SKTF. Vi fick också kontakt med Miljöpartiet, Centerkvinnorna, Rädda Barnen och Rallarrosen (Socialdemokraternas kvinnoförening). Ett par år hade vi några scouter som var mycket engagerade. Att samarbeta med andra organisationer tycker vi är bra. Det ger många kontakter och det är en styrka att vara många.

Butikskampanj

Vi inbjöd till en informationskväll med medverkan från Rättvisemärkt.

Vi var eniga om att vi ville driva kampanj ute i butikerna. Så vi sökte upp föreståndarna för ICA och Konsum, presenterade oss, talade om vad vi ville och frågade om vi fick vara i butikerna och bjuda på kaffe och te och informera om Rättvisemärkt. Det fick vi.

De första gångerna fick vi stå för allt själva. Vi bryggde kaffe och tog med oss, köpte choklad att bjuda på med mera. Det var lite att organisera: schema, frakta kaffe, se till att det fanns information, kontakta lokaltidningen, förbereda alla som skulle vara i butikerna och mycket annat. Då var det inte så många som hade hört talas om Rättvisemärkt. Men många visade intresse. Vi pratade oss varma och hesa.Vi brann för detta och vi tyckte det var roligt och kändes meningsfullt.

Genom åren har vårt samarbete med butikerna växt och utvecklats. Vi försöker driva butikskampanj två gånger per år. Nu ”sponsrar” butikerna oss med allt vi behöver, exponerar sina rättvisemärkta varor, gör i ordning demonstrationsplats, lånar oss kaffebryggare och välkomnar oss när vi kommer. Vi märker att fler och fler känner till Rättvisemärkt och fler och fler säger att de köper rättvisemärkta varor. Vi inbillar oss inte att det är vår förtjänst, men vill gärna tro att vi bidragit lite. I den landsomfattande kampanjen för Rättvisemärkt som var veckorna efter påsk hade en av affärerna verkligen satsat stort.

Våra samarbetspartners har växlat lite över åren. Några är fortfarande med, andra har fallit ifrån och nya har kommit till. Det hänger på att det finns någon som har intresse.

Samarbetet har också resulterat i en motion till kommunfullmäktige i Hallsberg, en motion som gick ut på att kommunen skulle köpa Rättvisemärkt. Politikerna har inte tänkt färdigt på detta ännu.

Uthålliga eldsjälar behövs

Jag sa att vi brann för frågan – vi brinner fortfarande. Det är Solveig Eriksson och jag som har arbetat mest. Vi har blivit lite av ”spindlarna i nätet”. Det behövs ett par motorer som driver och som inte ger upp. Detta är ett arbete där man behöver kunskap, uppdatera sin kunskap och vara tålmodig och uthållig. Nu när intresset börjat vakna är det om möjligt ännu viktigare att vi syns och hela tiden påminner om alla fördelar som finns med att köpa rättvisemärkta varor. Vi får inte tro att arbetet är ”färdigt”.

Vi har också en liten Rättvis handel i vår församlingsgård. Där finns ett urval varor ständigt framme och tillgängliga. Det bygger på att människor är ärliga och betalar för sig. För det mesta går det bra. Två gånger om året flyttar vi ut vår handel till Cityhuset i Hallsberg, en dag i julhandeln och en dag under fastan. Vi vill naturligtvis sälja, men lika viktigt är det att informera. Det blir många samtal om rättvisa och orättvisa en sådan dag.

Det finns mycket man skulle kunna göra. Vi har valt att arbeta med butikskampanjer och satsa så mycket vi kan på vår egen Rättvis handel. Detta är för Solveig och mig ett ideellt arbete så vi måste välja vad vi satsar på så att vi orkar vara uthålliga.

Gunnel Häggstam

Tips för att arbeta med rättvis handel

1. Skaffa kunskap.
2. Fundera över vad du/ni vill göra.
3. Samarbeta gärna med andra organisationer där det är möjligt.
4. Var tålmodig och uthållig.
5. Försök att se till att ni i församlingen är så konsekventa som möjligt.
6. Försök intressera lokalpressen.
7. Använd varor från rättvis handel eller trädkort när ni ska tacka gäster, till exempel musiker och föredragshållare. Det uppskattas.
8. Se till att få kyrkorådsbeslut på att ni ska använda rättvisemärkt kaffe och te i församlingen.
9. Ta upp beställningar, komponera och leverera presentpaket till jul till exempel till personalen på skolan.

För kontakt: gunnel.haeggstam@tele2.se

Bra material om Rättvisemärkt finns i en Verktygslåda på nätet www.svenskakyrkan.se

Sång ger hopp, styrka och nya perspektiv

Musiken är en viktig del i kyrkans missionsuppdrag. Per Harling har under många år arbetat med musik. Genom honom har vi fått nya sånger och psalmer från hela världen. Han berättar om hur viktig sången är i kyrkan, i människors kamp och för att ge hopp.

Kyrkan sjunger. Allt mer. Nya sånger föds med nya rytmer, nya toner, ny teologi, framvuxen ur en helt annan kulturell, politisk och social mylla än vår egen europeiskt västliga och välmående jordmån.

Vi delar musikaliska erfarenheter över alla gränser och traditioner som aldrig förr. Vi sjunger oss allt mer till en djupare förståelse av den världsvida kyrkans rikedom och mångfald av olika teologier och kulturer. Gamla ortodoxa liturgiska sånger står sida vid sida med lutherska psalmer, wesleyanska hymner, karismatiska lovsånger, afrikanska och latinamerikanska rytmiska melodier och Taizéliknande bönesånger i psalmbok efter psalmbok, oavsett om psalmboken står att finna i en katolsk, luthersk, metodistisk kyrka eller en kyrka tillhörig pingstväckelsen.

Utan pionjärer och starka personligheter som Pablo Sosa, teologi- och musikprofessor samt pastor i Argentina och Patrick Matsikenyeri, musiker i Zimbabwe hade detta kanske inte hänt. Och kanske beror det på att de kommer ur en kyrkotradition, metodistkyrkan, som i hög grad varit en sjungande tradition.

Folklig församlingssång

Pablo är i mångt och mycket morfar för den starka och explosiva rörelsen av sångligt nyskapande i hela Latinamerika som började på 60-talet. Och han började tidigt. Redan 1958 gjorde han sitt första försök att komponera en sång utifrån den argentinska folkmusiktraditionen. Han var i vissa kretsar känd som framstående kompositör inom klassisk kyrkomusikalisk tradition. Men plötsligt fick han en ”gudagiven” insikt om skillnaden mellan kyrkans musik och folkets musik. I kyrkan sjöng man på ett visst sätt. På torget utanför kyrkan på ett annat. Och hans mycket enkla fråga blev naturligtvis: Varför? Så han började studera den folkliga musiken, och skrev för första gången en enkel sång i carnavalito-stil (den vanligaste rytmen i Argentina). På en picknick med sina studenter prövade han sången, och försökte förklara, att på detta sätt skulle man kunna skapa en helt ny form av en folklig församlingssång. I sitt hjärta trodde han dock då att sången egentligen aldrig skulle komma att sjungas i en kyrka. Idag finns den med i vår psalmbok, som nummer 333 Änglarna sjunger i himlen, liksom i många andra psalmböcker runtom i världen.

Trumman startade process

Ungefär samtidigt påbörjades liknande skeenden i Afrika. Och Patrick Matsikenyeri fanns med från början. Som andra generationens kristen i sin metodistiska bykyrka, bar han personligen i början av 60-talet för första gången in den av missionärerna så länge förtalade (hedniska) trumman i kyrkan. Det var ett stort steg, och inte helt lätt. Men det blev början till en process, som egentligen först under det senaste decenniet på allvar fått genomslag i många afrikanska kyrkor. Under så lång tid har man varit van vid att endast sjunga (visserligen på sitt eget afrikanska sätt) gamla, traditionella europeiska och nordamerikanska hymner. Idag växer det snabbt fram en egen afrikansk – och i hög grad ekumenisk – sångskatt i allt fler av de gamla missionskyrkorna i Afrika.

Och tack vare många av dessa möten jag fått förmånen att göra med teologer/musiker runtom i världen, har jag själv funnit vägar in i musikaliska landskap, som hjälpt mig att ständigt upptäcka nya perspektiv på Guds verklighet och närvaro och på människans livsvillkor. Genom sången får vi dela varandras smärta och glädje, oro och förundran, misstro och hopp. Det finns kraft i musiken. Kyrkans sånger kanske inte förändrar världen, men de kommer aldrig att upphöra att ge hopp i hopplösa situationer, att ge styrka åt maktlöst liv, att ge ord och ton åt livets förundran i lovsången inför den inkarnerade guden, vars namn är Jesus Kristus.

Per Harling

Tips på allsångsgudstjänst

Förslag till allsångsgudstjänst utifrån sångboken Hela världen sjunger:

1. Procession: Låt oss sjunga, nr 29 (Rwanda)
2. Sjung om staden, nr 88 (England/Tyskland)
3. Epikles (nedbedjande av den heliga Anden):
   Kom, helig Ande, nr 5 (Skottland)
   Kom, o helig Ande, kom, nr 3 (Nigeria)
4. Herre, förbarma dig, nr 17 (Ghana)
5. Ära åt Gud, nr 21 (Peru)
6. Halleluja-potpurri:
   Halleluja, nr 30 (ortodox tradition)
   Halleluja, nr 32 (Zimbabwe)
   Halleluja, nr 33 (Brasilien)
   Halleluja, nr 36 (Karibiska öarna)
7. Körsång
8. Bryt med de hungriga ditt bröd, nr 102 (Tyskland)
9. Nu öppnar vi våra hjärtan, nr 100 (Panama)
10. Helig, nr 38 (Argentina)
11. Gud, i dina händer, nr 66 (Finland)
12. Gud, vi ber dig: hela världen, nr 106 (England)
13. Förbön: Mellan de olika bönerna: Lyssna, Gud, nr 76 (Skottland)

Förslag till förbön

Barmhärtige Gud, du har gett oss denna värld,
så full av rikedom och skönhet,
som skulle kunna komma alla till del,
men fortfarande råder orättvisorna,
fortfarande mättas inte allas munnar.
Öppna våra ögon,
så att vi ser människors utsatthet,
öppna våra öron,
så att vi hör människors rop,
ge oss brinnande hjärtan
och frikostiga händer,
så att ditt rike kan bli verklighet
mitt ibland oss.

Sång: Lyssna, Gud (76)

Gud, du som är musikens källa,
som väcker den trotsiga lovsången
mitt i oron och utsattheten,
öppna våra munnar,
så att vi kan stämma in i den världsvida
kyrkans sång
i all dess rika mångfald
av toner, rytmer och harmonier.
Tack för himmelrikets tonspråk
och skönhetens klanger,
för musik som ger oss delaktighet
i en gemenskap mycket större än vi själva.
Tack för all musik som föder hopp,
som väcker sorg och ger glädje
och som rör vid oss med läkedom.

Sång: Lyssna, Gud

Gud, du har bett oss att vara jordens salt.
Ge oss kraft att vara dina sanningsivrare.
Du har bett oss att vara världens ljus.
Ge oss mod att brinna för din rättfärdighet.
Du har bett oss att bära varandras bördor.
Hjälp oss att bära i bön, sång och handling,
och bär oss du,
när vi själva behöver bli burna.
I Jesu Kristi namn. Amen.

Sång: Lyssna, Gud

14. Gud, som oss skapar, nr 54 (Indien)
15. Män och kvinnor, låt oss vandra, nr 80 (Bolivia)
16. Välsignelsen
17. Må din väg gå dig till mötes, nr 50 (Irland)

För instudering av många av ovanstående sånger rekommenderas CD:n ”Hela världen sjunger” (Signatur/Verbum) med Lutherska Missionskyrkans kör från Göteborg.

Bakgrundsreflektioner av Per Harling till sångerna i allsångsgudstjänsten kan beställas från Informationsservice, 018-16 96 00, info@svenskakyrkan.se

Verktyg för ungdomar – Uppdrag global

I Stockholms stift pågår en satsning, Uppdrag global, för att ge ungdomar som vill engagera sig verktyg för det. Det är också ett sätt att uppmärksamma rättvisefrågor mer i stiftet och visa att kyrkan är trovärdig. Beatrice Lönnqvist, Stockholms stift och Carina Norlén, Sensus Stockholm-Gotland jobbar med satsningen.

Så här har vi gjort hittills

År 1, 2006: Som en del av ett projekt för att öka insamlingsfrekvensen i Stockholms innerstad skapades en dag för konfirmander i samarbete med Stockholms stift, Fryskyrkan och Sensus. Tanken var att ge inspiration i rättvise- och globala frågor och skramla bössa.

Likt ett mingelparty fick konfirmanderna gå runt i Gustav Vasa kyrka och träffa Improvisationsteatern, Svenska kyrkans unga, Clowner utan gränser, Lutherhjälpen, Zenit, Rättvisemärkt, Lugna gatan, Xist, Marilyn, Konstfack, Ung i den världsvida kyrkan och Svenska kyrkan i utlandet. Alla dessa hade aktiviteter inom det aktuella ämnet. Vi avslutade dagen med en gudstjänst där bland annat elever från Fryshusets musiklinje var med.

År 2, vt 2007: På efterfrågan gjordes uppdrag Global även 2007. Lokal församling var Hedvig Eleonora i Stockholm. Temat var ”Att spränga sina gränser” – solidaritet är att spränga sina egna gränser. Konfirmanderna utmanades genom olika workshops såsom streetdance, drama, rapverkstad, berättarskola, armbandstillverkning. Dagen avslutades med en gudstjänst där vi alla gick ut inspirerade av våra nya kunskaper.

Vår intention har varit att konfirmanddagen ska präglas av glädje, lust och överraskning. Dagen ska innehålla tre moment: att samlas, kunskap och insamling.

År 3, ht 2007/vt 2008: Inför kommande år har vi sett våra brister. Ett bekymmer är att personal och ledare har för lite kunskap om rättvisefrågor innan de kommer. Därför kommer vi att ha ett förseminarium för att inspirera och ge kunskap och verktyg. Vårt mål är att alla ledare som kommer till konfirmanddagen ska känna sig trygga i frågorna och med det ge mer kunskap även utanför konfirmandgruppen. Temat för år 3 är Rättvisemärkt.

Bakgrund

Vi tycker att de här frågorna har fått för lite plats i vårt stift och därför vill vi att de uppmärksammas. Att ungdomar vill engagera sig vet vi, därför ser vi det som vår uppgift att ge dem verktyg att engagera sig. Det är ett sätt att visa att kyrkan är trovärdig och själv lever efter det gyllene budet. Vi vill samarbeta med nationell nivå därför att vi tycker att Svenska kyrkan nationellt är en viktig samarbetspart, bland annat med kunskap. Vi står givetvis till förfogande med att bidra med våra kunskaper och lärdomar, för att inspirera andra stift att göra samma sak.

Vision

Vår vision är att Stockholms stift fortsätter att utveckla sitt arbete med den världsvida kyrkan, och med globala frågor samt att vi som metod kan använda oss av rättvisemärkt eftersom det blir ett konkret verktyg. Vi tror på långsiktighet i vårt arbete kring de globala frågorna. Vi tror att det är viktigt att ungdomar och vuxna får uppleva att det går att göra skillnad och att jag kan påverka världen till att bli bättre…

I vår vision finns att Sveriges alla stift arbetar med frågorna och att Globen skulle bli den plats där en manifestation kan äga rum 2010.

Beatrice Lönnqvist, Stockholms stift
Carina Norlén, Sensus Stockholm-Gotland

Det här bladet ingår i mappen ”Tips för att förändra världen” från Svenska kyrkan

Tips för globalt arbete med konfirmander

Syftet med Uppdrag global:

- Att anställda, ideella ledare och konfirmander får en större medvetenhet om den världsvida kyrkan, för rättvisefrågor och övriga globala frågor.
- Att göra Svenska kyrkans biståndsarbete tydligt.
- Att visa anställda, ideella ledare och konfirmander att vi kan göra skillnad och påverka den enskilda människan men även samhällsstrukturer.
- Att stärka konfirmandernas identitet i Svenska kyrkan.

Målet är att inspirera och utbilda anställda, ideella ledare och konfirmander. Vilket görs genom:

- Seminarium för anställda för att ge kunskap och verktyg att använda i sin egen undervisning.
- Studiecirklar för de ideella ledarna för att ge kunskap och verktyg i en reflekterande miljö.
- Seminarium för präst- och diakonkandidater och blivande församlingspedagoger i syfte att inspirera och utbilda i rättvisefrågor. Deras uppgift är att under själva konfirmanddagen hålla i samtalsgrupper för konfirmanderna.
- Pubkväll - att under lustfyllda former inspirera till fortsatt engagemang i rättvisefrågor.
- Konfirmanddagen – en dag för konfirmander att samlas, lära sig om den världsvida kyrkan och om rättvisefrågor genom bland annat musik, föredrag, gruppsamtal, skramla bössa, workshops på olika sätt och genom gudstjänst.

Vill du veta mer kan du kontakta beatrice.lonnqvist@svenskakyrkan.se eller carina.norlen@sensus.se

Utbyte, utbildning, utmaningar

När Växjö stift skulle utbilda sina kontraktsombud blev det samtidigt ett utbyte med vänstiftet Oxford i England. Tillsammans, och var för sig, har svenskar och engelsmän jobbat med frågor om mission, rättvisa, religionsdialog och teologi. Tack vare utbytet har alla fått nya perspektiv – och nya vänner.

Prat och skratt, engelska och svenska blandas friskt, presentationerna avlöser varandra. Det handlar om befrielseteologi i Latinamerika och att vara en missionerande församling i Småland. Värderingsövningar utmanar tankar och ståndpunkter. Bön och helig dans förstärker den spirituella sidan. Deltagarna i utbildningen på Kastlösa stiftsgård har en intensiv – och givande – helg tillsammans.

Det är andra gången svenskar och engelsmän träffas för att lära sig mer om varandras sätt att arbeta och om mission och diakoni i ett brett perspektiv. Första gången sågs de i Oxford.

– Vi träffades flera gånger innan och förberedde oss för mötet på alla möjliga sätt. Dels hade vi en liten engelskkurs och så presentationsteknik för att kunna visa hur vi arbetar med internationell mission och diakoni i Sverige. Jag är ny som kontraktsombud och det här är en bra möjlighet för mig att lära mig mer och lära känna andra, berättar Lena Fransén från Vetlanda.

Ett bestående intryck hon har är hur mycket större det ideella engagemanget är i England. Kyrkan skulle inte fungera utan det. Många av deltagarna från Oxford är lekmannapredikanter. Svenskarna håller som bäst på att lära sig att hantera de teologiska redskap de fått.

Fördjupning och samtal

– Vi har fördjupat vår teologiska reflektion, berättar Magnus P Wåhlin, internationell sekreterare i Växjö stift och ansvarig för kursens svenska del. Nu vet vi mer om varför vi gör det vi gör. Det blir spännande att med den utgångspunkten försöka få med fler i det internationella arbetet och fördjupa engagemanget.

En styrka med att ha en gemensam utbildning är att få resa tillsammans. Det gör att man stöts och blöts med varandra och både blir utmanad och lär sig nya saker. Dessutom har många blivit riktiga vänner.

– Det är en bra utbildning och jag har träffat intressanta människor, bekräftar Philip Clayton från Oxford. Vi skulle ha lärt oss mycket mindre på egen hand. Samtal mellan två människor ger någonting, det är konstruktivt och kreativt. Dessutom är det roligt. Vi har fått en del att tänka på och be för.

Mission grundtema

Utbildning tillsammans med ett vänstift är ett sätt att utveckla relationen. Det ger en annan bild av det internationella arbetet, hur det kan organiseras, vilka som är engagerade. Men frågorna är mycket de samma både i Sverige och i England. Mission har varit ett grundtema men där har rymts både frågor om rättvisemärkt och global uppvärmning. Andligheten och den kristna tron har också fördjupats, mycket tack vare engelsmännen. Samtalen har handlat både om enkla och svåra saker, och ofta om Gud. Något som svenskarna inte varit så vana vid.

Oxford hade kontakter med Sydafrika, vilket också var intressant för Växjö stift som saknade länk i syd. Sydafrika har därför varit ett tema i utbildningen. Sedan planeringen har Växjö fått en länk med Costa Rica. Och nu planerar de en liknande kurs för ungdomar, ett utbyte mellan Växjö och Costa Rica för att utbilda rättviseagenter.

– Fokus kommer att vara på rättvis handel och befriande bibelläsning, förklarar Magnus P Wåhlin. Efter kursen får vi 15 ungdomar hos oss som kan mycket om rättvis handel och att vara bibelstudieledare. Det är rätt fräckt.

Tips för utbildning tillsammans med vänstift/vänförsamling

- En gemensam utbildning i internationella frågor kan göras både mellan vänstift och vänförsamlingar.
- Börja med ett gemensamt planeringsmöte mellan stiften/församlingarna.
- Var överens om förväntningarna – vad ni vill uppnå. Det behöver inte vara samma mål för båda parter.
- Om vi gör det tillsammans blir det bättre.
- Vi ser på frågeställningar från lite olika håll och kan tycka att en del är konstigt, men det är OK.
- Bilda en arbetsgrupp för att slippa dra hela lasset själv.
- Räkna med att jobba en hel del innan varje kurstillfälle.
- Försök blanda åldrar och erfarenheter.
- Viktigt att träffas, inte var och hur. De ekonomiska förutsättningarna kan skilja. I fallet Växjö–Oxford betalade de engelska deltagarna en del av sin flygbiljett och tiden. Svenskarna betalade tiden. Deras kontrakt bidrog med 4 000 kronor per person. Resten var bidrag från stiftet, Lunds missionssällskap, Sida och Sensus.
- Passa på och ta några dagars semester och följ med era nya vänner hem, när ni har det gemensamma seminariet.
- Gör ett material med reflektioner och dokumentation. Ta hjälp av deltagarna.
- Var gärna en vecka på varje ställe, om ni har ekonomi för det.
- Jobba med hur deltagarnas erfarenheter och kunskaper ska landa sedan i församlingarna.
- Lättare om man har ungefär samma upplägg för sina respektive seminarier. Då blir startsträckan kortare på det gemensamma seminariet.
- Tänk efter vad ni vill dela av idéer och erfarenheter som kan berika era vänner.
- Växjö har haft tre egna träffar och två gemensamma med Oxford. Sista egna träffen avslutas med att biskopen sänder dem i tjänst – som missionärer i Växjö stift för Jesus och rättvisa.

Kontakta magnus.wahlin@svenskakyrkan.se om du vill veta mer.

Vänförsamling ger andra perspektiv

I Zimbabwe är en av hälsningsfraserna Salibonani – Jag ser dig. Att se varandra är viktigt i vänrelationen mellan Heliga Trefaldighets församling i Gävle och Manama i södra Zimbabwe. Vid flera tillfällen har de besökt varandra och delat vardag, gudstjänst och fest. Däremellan är bönen viktig för att hålla kontakten.

En av dem som varit engagerad i vänkontakten sedan den startade 2000 är Maritha Lechnio, församlingspedagog. I mars 2007 fick hon äntligen besöka Manama.

– Manama finns! är min bestående känsla efter resan. Det var fantastiskt att få komma dit efter att ha jobbat med kontakterna i många år och hela tiden bett för Manama och Zimbabwe. Jag hade ingen egentlig bild av hur det skulle vara där, fast jag under åren berättat mycket om Manama och våra kontakter. Nu har jag egna bilder, både i huvudet och genom kameran.

Maritha reste tillsammans med Thomas Erixon, kyrkoherden som ända från början varit församlingens kontaktperson med Manama. Båda fastnade för hur man hälsar på varandra.

– Det var fasta handslag, folk såg en i ögonen, människor som man aldrig träffat, och med orden Salibonani – Jag ser dig. Så gör man när man tar emot vänner, konstaterar både Thomas och Maritha.

Vänförsamlingskontakten började genom en förfrågan från stiftets dåvarande biskop Tord Harlin. Uppsala stift hade just blivit vänstift med den lutherska kyrkan i Zimbabwe. Som en del av utbytet ville man ha tio församlingar i respektive stift som hade en vänkontakt med varandra.

– När förfrågan kom tänkte vi först: Nej inte det också. Men vi blev ganska snabbt intresserade, berättar Thomas. Redan på hösten 2000 gjorde vi den första resan till Zimbabwe och direkt fick kontakten liv. Vi blev tända.

Utblickar

Att vara vänförsamling ger ett internationellt perspektiv och en möjlighet att lyfta blicken från den egna församlingen. En utblick utanför Sverige, en kontakt som inte är i Baltikum dit man lätt kan åka över en helg, utan långt bort. Det ger också en utblick i Kristi kyrka, att kyrkan finns överallt.

– Vi får perspektiv på vårt liv som människor i välfärden och vårt liv som kristna, menar Thomas.

Kontakten har kommit att betyda allt mer under åren. Stiftet har hjälpt till att organisera några vänförsamlingsresor, då representanter från de olika församlingarna rest tillsammans till Zimbabwe. Flera gånger har Gävle fått ta emot vänner från Zimbabwe.

– Vi försöker hålla det levande genom att berätta i barngrupper, på kyrkkaffen, i gudstjänsterna. Vi har en informationsskärm i vapenhuset. Varje söndag ber vi i förbönen för Manama och de ber samtidigt för oss. Det är en styrka. Annars blir det sporadiska kontakter. Vi skickar nyhetsbrev till varandra två gånger per år. Om arbetet ska kunna vara uthålligt får man stå ut med att nivån kan vara väldigt låg. Kanske är det inte mer än bön under långa perioder, men det är nog så viktigt.

Församlingen har en särskild Zimbabwekommitté, men det internationella arbetet går i vart annat. Jämsides med vänkontakterna jobbar församlingen med att ordna olika aktiviteter, första advent tar de upp kollekt till kyrkans hiv- och aidsarbete i Zimbabwe och andra kollekter går till kyrkans arbete med landsbygdsutveckling. Varje år sätter kyrkorådet av en summa till stiftets Zimbabwefond. Alla dessa olika saker skapar en medvetenhet hos både anställda, förtroendevalda och andra medlemmar.

– Min dröm, när det blir något så när ordning i Zimbabwe, är att ordna en församlingsresa dit, avslutar Thomas. Vi kunde bo på bibelskolan i Manama tillsammans med en zimbabwisk grupp. Sedan skulle vi besöka församlingar, vara tillsammans, samtala, be, äta, fira gudstjänst. Mötas och se varandra helt enkelt.

Tips om ni vill ha en vänförsamling

- Bjud in alla intresserade att vara med i kommittén för arbetet. Man måste vara fler än en eldsjäl som delar på ansvaret och driver arbetet. Antingen startar ni en särskild kommitté eller så ingår vänkontakterna som en del i den internationella gruppens arbete.
- Bestäm vad ni vill med vänförsamlingen och vilken ambitionsnivå ni vill ha.
- Hitta en vänförsamling. Kontakta stiftets internationella sekreterare, kanske finns möjligheter genom stiftets vänkontakter. Eller regionansvariga på kyrkokansliet som har ansvar för Svenska kyrkans kontakter på nationell nivå, 018-16 95 00.
- Be för varandra!
- Skicka brev som berättar om vad ni gör i församlingen, framtidsplaner och annat. Kanske ni har något problem ni vill dryfta med era nya vänner för att få deras syn på saken.
- Informera i församlingsbladet, i vapenhuset, vid olika aktiviteter om vänförsamlingen.
- Planera, spara till och genomför en resa – och ta emot vänner hos er.
- Hitta ett projekt på www.svenskakyrkan.se i samma kyrka/land där ni har er vänförsamling och låt era kollekter gå till det projektet.

Kontakta Thomas Erixon i Gävle, thomas.erixon@svenskakyrkan.se, så berättar han mer om deras arbete med vänförsamling.

Vänrelationer viktiga

Lutherska kyrkan i Zimbabwe, ELCZ, och Svenska kyrkan har en lång tradition av samarbete. Biskop Shava i ELCZ understryker vikten av goda relationer till andra länder.

– Jag har haft en relation till Svenska kyrkan i 40 år, i hela mitt produktiva liv. Jag skulle aldrig drömma om att Svenska kyrkan skulle kunna fortsätta utan ELCZ eller att ELCZ skulle kunna fortsätta utan Svenska kyrkan. Vi är så starkt sammanbundna med varandra, det är som givet av naturen.

– Det enda livet på jorden ska vara fyllt med goda relationer, det gör våra liv mer meningsfulla. Vi har tagit steg i riktningen mot en ömsedig relation. Det handlar om ett givande och ett tagande. Därför är våra relationer med Svenska kyrkan viktiga, menar biskop Shava.

Förbön och ljuständning på världsaidsdagen

– Jag tycker frågan är så viktig, säger Lisbeth Strandlund som förklaring till varför hon för fjärde året är med och arrangerar en ljusgudstjänst i Karlstad på världsaidsdagen.

Och i Landeryds församling sålde ungdomar 900 ljus på tre timmar i en manifestation samma dag.

Missionsombuden i domprosteriets kontrakt och internationella gruppen i domkyrkoförsamlingen i Karlstad ordnar gudstjänsten. På ett möte i oktober bestämde de programmet för denna den fjärde ljusgudstjänsten. Ett år firades den i en distriktskyrka, men övriga år i domkyrkan.

– Vi samlas på torget klockan 17.30 för att tända facklor och lyssna till en kort appell. Sedan går vi i ett fackeltåg upp till domkyrkan medan kyrkans klockspel ljuder. På väg in får alla varsitt värmeljus och klockan 18 börjar gudstjänsten, berättar Lisbeth.

Talare är riksdagsledamoten Ewa Björling som är docent i virologi. Föredraget handlar givetvis om hiv och aids. Det är ett ämne som Ewa Björling talat om i FN.

Gudstjänstens böner som beds bland annat av ungdomar, omväxlar med sång av barnkör. I samband med bönerna tänds de nio aidsljus som står på altaret, ett för varje bön. Mot slutet av gudstjänsten går alla fram och tänder det värmeljus de fick när de kom till kyrkan, och ställer det på kortrappan. Kollekten går till arbetet mot hiv och aids. Vid utgången är det försäljning av aidsmärken från Sydafrika och försoningskors från Liberia.

Fyra skäl till engagemang

Lisbeth berättar att människorna som deltar i gudstjänsten ökar lite år från år. Att en barnkör sjunger i år, vilket är en viktig poäng, hoppas hon ska innebära att ytterligare några fler kommer. Som vanligt ska de också kontakta lokaltidningar, -radio och -tv.

När Lisbeth får frågan varför hon engagerar sig i detta anger hon fyra skäl:

– Jag har varit ombud i så många år, min bror är missionär i Costa Rica, jag är sjuksköterska och hiv och aids är en så viktig fråga.

Men hon är noga med att berätta om den internationella gruppen.

– Gruppen bildades för några år sedan. Först var det lite trevande, men nu har vi en väldigt fin och positiv anda. Vi hjälper och stöttar varandra. Det är svårt att göra något ensam, det behövs en grupp som tycker det är viktigt.

Sålde 1 200 ljus

Diakon Gunilla Larsson i Landeryds församling, Linköping, har i tre år arbetat i ett projekt i församlingen som kallades internationell diakoni. Inom ramen för projektet startade hon en internationell ungdomsgrupp.

– Vi lärde oss massor om biståndsarbete och internationella frågor, och gjorde dessutom en studieresa till Sydafrika. Efter det kom idén att göra en manifestation på världsaidsdagen, säger Gunilla.

S:t Hans kyrka ligger vägg i vägg med ett stort köpcentrum, och manifestationen hölls på torget utanför. Korta appeller om hiv och aids omväxlade med musik.

– På tre timmar sålde ungdomarna omkring 900 små ljus till förmån för Philaniprojektet i Sydafrika! En del köpte ett till varje familjemedlem, berättar Gunilla.

Klockan 18 var det gudstjänst i kyrkan med biskop Martin Lind. Då brann alla de ljus som sålts, sammanlagt 1 200 eftersom en del sålts i kyrkorna under veckan. De som skulle delta i gudstjänsten fick ljuset med sig. De andras ljus behöll gruppen och berättade för köparen att de skulle tändas i gudstjänsten.

– Kvällen var så bra, och det var roligt att initiativet kom från ungdomarna. Det krävdes visserligen en hel del jobb av mig och några kollegor. Men det var fantastiskt! summerar Gunilla.

Hon berättar att en liknande manifestation genomfördes på Stora torget i Linköping 2005, och att det planeras en ny aktivitet i Landeryd 2007.

– Det är inte svårt att göra något på världsaidsdagen, bara man börjar i god tid, säger Gunilla.

Sonja Gunnarsson

Tips på aktiviteter i samband med världsaidsdagen

- Använd konfirmandmaterialet ”Låt oss sprida hopp där förtvivlan råder”. Det innehåller bland annat diskussions- och rollspelsövningar samt förslag på en temaandakt kring hiv och aids. Du hittar materialet på www.svenskakyrkan.se
- Engagera församlingens konfirmander på världsaidsdagen. De kan gå ut och sälja aidsljus och aidsmärken till förmån för Svenska kyrkans internationella arbete. Eller låt dem göra egna aidsrosetter att sälja.
- Manifestera världsaidsdagen genom att arrangera konserter eller gudstjänster som uppmärksammar kyrkornas arbete mot hiv och aids. Tänd marschaller och ställ dem utanför kyrkan i form av aidsmärket.
- Använd gudstjänstmaterialet ”Låt oss sprida hopp där förtvivlan råder” som togs fram inför världsaidsdagen 2004. Det finns på www.svenskakyrkan.se. Där finns också ett gudstjänstmaterial som Magnus och Katharina Hedqvist, utsända i Costa Rica, har översatt.
- Beställ aidsljus och sälj eller gör egna ljus.
- Beställ aidsmärken i form av pärlarbete från Sydafrika. De kostar inget men sälj dem för 20 kr/styck
- Ta upp en kollekt till förmån för Svenska kyrkans hiv- och aidsarbete. Förslag på projekt finns i projektkatalogen.
- Använd dig av en pedagogisk övning! ”Omkring 40 miljoner människor lever i dag med hiv” Sant eller falskt? På www.svenskakyrkan.se hittar du fler övningar.
- Visa en film i gudstjänsten eller på konserten. Beställ filmen om Svenska kyrkans internationella hiv och aidsarbete. Den är ca nio minuter lång och beställs hos Informationsservice. Artiklar och fakta om hiv och aids finns på www.svenskakyrkan.se

Ljus, film och annat beställs från Informationsservice, tel 018-16 96 00, fax 018-16 97 07, info@svenskakyrkan.se

Svenska kyrkan
LUTHERHJÄLPEN OCH SKM